

**T.C.
SERHAT KALKINMA
AJANSI**

2012 YILI ÇALIŞMA PROGRAMI

OCAK 2012

İçindekiler

İçindekiler	1
Tablolar.....	2
Şekiller	4
I. GİRİŞ	5
I.I. Personel Profili ve Organizasyon	5
I.II. TRA2 Bölgesi 2010-2013 Bölge Planı Amaç ve Hedefleri.....	6
I.III. 2011 Yılı Faaliyetleri Özeti	7
I.IV. 2011 Yılı Bütçe Gerçekleşmeleri.....	11
II. 2012 YILI ÖNCELİKLERİ.....	12
III. 2012 YILI FAALİYETLERİ.....	17
1. KURUMSAL GELİŞİM VE YÖNETİM FAALİYETLERİ	17
1.1. Kurumsallaşma	17
1.2. İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler	20
1.3. Denetim Faaliyetleri	22
1.4. Taşınır Mal Temini	23
1.5. Hizmet Temin Faaliyetleri.....	24
1.6. Ulaşım Faaliyetleri	25
1.7. Bilgi İşlem Altyapısının Geliştirilmesi	26
2. PLANLAMA, PROGRAMLAMA VE KOORDİNASYON	27
2.1. Bölge Planı Çalışmaları.....	27
2.2. Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	28
3. KURUMSAL İLETİŞİM, TANITIM VE ORGANİZASYON	45
3.1. Kurumsal İletişim, İşbirlikleri ve Koordinasyon.....	46
3.2. Tanıtım Faaliyetleri ve Organizasyonlar	49
3.3. Baskı Materyalleri, Yayın ve Promosyon Faaliyetleri.....	53
4. PROJE VE FAALİYET DESTEKLEME	54
4.1. Doğrudan Finansman Destekleme Faaliyetleri.....	54
4.2. Girişimcilik, İş Geliştirme ve Faydalanıcı Destekleme Faaliyetleri	57
4.3. Doğrudan Faaliyet Desteği	58
4.4. Teknik Destek Faaliyetleri.....	59
4.5. Teklif Çağrısı Ön Hazırlık Faaliyetleri	59
4.6. Proje Seçim Faaliyetleri	60
4.7. Program Yönetim Birimleri Tecrübe Paylaşımı Toplantısı ve İşbirliği Çalışmaları	63

5. YATIRIM DESTEK VE TANITIM FAALİYETLERİ	63
5.1. Yatırım Destek Ofisi Yatırım Takip Süreci	63
5.2. Yatırımcı Bilgilendirme Süreci.....	64
5.3. İllerin ve YDO'ların Tanıtım Faaliyetleri	68
5.4. Yerel Kurumların Kurumsal Kapasitelerinin Geliştirilmesi.....	72
6. İZLEME DEĞERLENDİRME FAALİYETLERİ	72
6.1. Sözleşme İmzalama Faaliyetleri.....	73
6.2. Toplantı ve Eğitim Faaliyetleri	74
6.3. İzleme Faaliyetleri.....	74
6.4. Raporlama Faaliyetleri.....	75
6.5. Ödeme Faaliyetleri	76
6.6. Geçmiş Dönem Projelerinin Avans Kapama İşlemleri	77
Tablo 58: Geçmiş Dönem Projelerinin Avans Kapama İşlemleri.....	78
6.7. Ajans İzleme ve Değerlendirme Birimleri Ortak Faaliyetleri	78
IV. GELECEK İKİ YIL İÇİN ÖNGÖRÜLER.....	78
1. DEVAM EDECEK FAALİYETLER.....	78
1.1. Proje Destekleri	78
1.2. Teknik Destek Programı.....	79
1.3. Doğrudan Faaliyet Desteği	79
2. YENİ PROJELER.....	79
V. EKLER.....	81
EK 1: FAALİYET TAKVİMİ	81
EK 2: PERFORMANS GÖSTERGELERİ	87

Tablolar

Tablo 1: Kurumsallaşma Faaliyetleri	19
Tablo 2: İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler	21
Tablo 3: Denetim Faaliyetleri.....	23
Tablo 4: Taşınır Mal Temini Faaliyetleri	24
Tablo 5: Destek Hizmetleri Temini Faaliyetleri.....	25
Tablo 6: Ulaşım Faaliyetleri	26
Tablo 7: Bilgi İşlem Altyapısının Geliştirilmesi	27
Tablo 8: Bölge Planı Hazırlık Çalışmaları	28
Tablo 9: Bölgesel Rekabet Edebilirlik Analizi Faaliyetleri.....	31
Tablo 10: Süt ve Süt Ürünleri Kümelenmesi ve Süt Sanayi Eylem Planı Çalışması	32

Tablo 11: TRA2 Bölgesi Yeraltı Kaynakları Çalışması.....	33
Tablo 12: Yürüyüş, Bisiklet ve Manzaralı Safari Rotaları Çalışması	34
Tablo 13: Sağlık Turizmine Yönelik Araştırma Çalışmaları.....	34
Tablo 14: TRA2 Bölgesi Arıcılık Çalışmayı.....	35
Tablo 15: Kazın Ekonomik Potansiyelinin Araştırılması.....	36
Tablo 16: TRA2 Bölgesi'nde Yetişen Endemik Bitkiler Çalışması.....	37
Tablo 17: Alternatif İş Kollarının Araştırılması.....	37
Tablo 18: İlçe Stratejilerinin Belirlenmesi	38
Tablo 19: GÜdümlü Proje Analizleri	39
Tablo 20: Alternatif Destek/Finansman Mekanizmalarının Araştırılması	39
Tablo 21: IPA Ve Diğer Fon Kaynaklarına İlişkin Yürütülecek İşlemler	40
Tablo 22: Yenilenebilir Enerji Çalışması	41
Tablo 23: Sosyal Sektör Çalışmaları	41
Tablo 24: TRA2 Bölgesi'nde Uygulanan Sosyal Politikaların Etki Analizi.....	42
Tablo 25: TRA2 Bölgesi STK Mevcut Durum Analizi.....	42
Tablo 26: Hayvancılıkta Bölgesel Gelişmenin Sağlanması için Kalkınma Ajansları ile İşbirliği Faaliyetleri.....	42
Tablo 27: Gıda İşlemede Hijyenin Önemi ve Ürün Kalitesi Üzerine Etkileri Paneli.....	43
Tablo 28: Bölgesel Kalkınma Platformları.....	43
Tablo 29: Bölgesel Bilgi Sistemleri Çalışması.....	45
Tablo 30: Kurumsal İletişim, İşbirlikleri ve Koordinasyon Faaliyetleri	49
Tablo 31: Tanıtım Faaliyetleri ve Organizasyonlar.....	53
Tablo 32: Basın ve Yayın Faaliyetleri.....	54
Tablo 33: Destek Matrisi.....	56
Tablo 34: Girişimcilik, İş Geliştirme ve Faydalanıcı Destekleme Faaliyetleri	58
Tablo 35: Ön Hazırlık Faaliyetleri	60
Tablo 36: Proje Seçim Faaliyetleri.....	62
Tablo 37: Program Yönetim Birimleri Tecrübe Paylaşımı Toplantısı ve İşbirliği Çalışmaları.....	63
Tablo 38: Yatırım Takip Faaliyetleri.....	64
Tablo 39: Yatırımcı Görüşmeleri	65
Tablo 40: Ticaret ve Sanayi Odası Üyelerinde Farkındalık Oluşturma Toplantıları.....	65
Tablo 41: Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi	66
Tablo 42: Sertifikalı Dış Ticaret Eğitimi.....	66
Tablo 43: Yatırım Destekleri Bilgilendirme Toplantıları.....	66
Tablo 44: İl Tanıtım Broşürleri ve İnternet Siteleri.....	67
Tablo 45: Girişimci Rehberi	67
Tablo 46: Markalaşma Rehberi	68
Tablo 47: Komşu Ülkeler Rehberi	68
Tablo 48: Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Hibe ve Destekler Rehberi	68
Tablo 49: İllerin ve YDO'ların Tanıtım Faaliyetleri.....	69
Tablo 50: Fuarlara Katılım	70
Tablo 51: Bölge Dışından İşadamları ile Buluşmalar ve Heyetlerin Ağırlanması	70
Tablo 52: Ekonomik Fizibilite Raporlarının Hazırlanması ve Basılması.....	71
Tablo 53: Ağrı'da İŞGEM Kurulumu	71
Tablo 54: Kafkas İşadamları Forumu.....	71

Tablo 55: Yerel Kurumların Kurumsal Kapasitelerinin Geliştirilmesi	72
Tablo 56: Proje Uygulama Süreci	76
Tablo 57: Ödeme Faaliyetleri.....	77
Tablo 58: Geçmiş Dönem Projelerinin Avans Kapama İşlemleri	78
Tablo 59: Ajans İzleme ve Değerlendirme Birimleri Ortak Faaliyetleri	78
Tablo 60: 2013 Yılı İçin Öngörülen Destek Programları	80

Şekiller

Şekil 1: Uzman Personelin Bölümlere Göre Dağılımı	5
Şekil 2: Destek Personelinin Görev Alanlarına Göre Dağılımı.....	6
Şekil 3: Serhat Kalkınma Ajansı Organizasyon Şeması.....	6
Şekil 4: Vizyon Amaç ve Hedefler.....	7

I. GİRİŞ

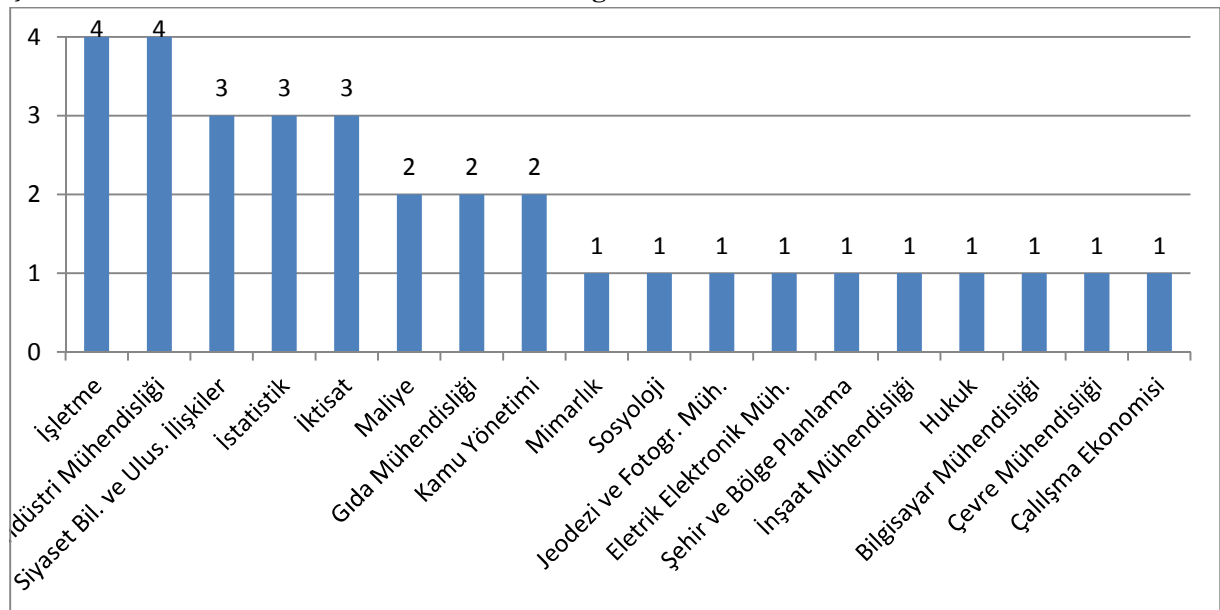
Ajansın 2012 yılında gerçekleştireceği çalışmalar, 2010-2013 TRA2 Bölge Planı öncelikleri çerçevesinde 2011 yılı çalışmalarının devamı olarak planlanmıştır.

I.I. Personel Profili ve Organizasyon

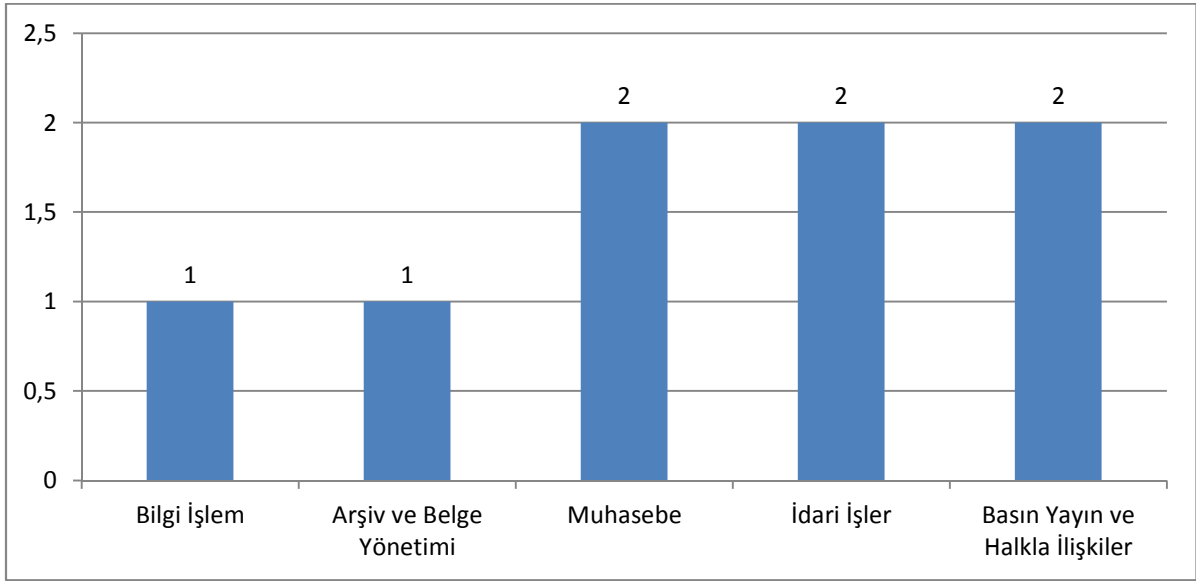
Serhat Kalkınma Ajansı (SERKA), 25.01.2006 tarih ve 5449 sayılı “Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3’üncü maddesine istinaden 14.07.2009 tarih ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur, Ajansın Organları Kalkınma Kurulu, Yönetim Kurulu, Genel Sekreterlik ve Yatırım Destek Ofislerinden oluşmaktadır. Serhat Kalkınma Ajansı Şubat 2010 tarihinde Genel Sekreterin görevine başlaması ve Mayıs 2010 tarihinde ilk personel alımının tamamlanması ile faaliyetlerine başlamıştır. Kuruluşundan itibaren kurumsallaşma çalışmalarına önem veren Ajans, Kars’ın geleneksel mimari yapısını yansıtan tarihi bir binayı restore ederek kalıcı hizmet binasına Aralık 2010’da taşınmıştır.

Yönetim Kurulu Kararları doğrultusunda Genel Sekreterlik 2010 yılı içinde iki kez ve 2011 yılı içinde iki kez olmak üzere toplam dört kez personel alımı yapmıştır. Hali hazırda Ajansın icra organı olan Genel Sekreterlikte 1 Genel Sekreter, 33 uzman ve 8 destek personeli olmak üzere toplam 41 kişi görev yapmaktadır. Uzman personelin mezun oldukları bölümlere göre dağılımı Şekil 1’de ve Destek personelin mezun oldukları bölümlere göre dağılımı Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 1: Uzman Personelin Bölümlere Göre Dağılımı

Şekil 2: Destek Personelinin Görev Alanlarına Göre Dağılımı

İstihdam edilen personel Araştırma, Strateji Geliştirme ve Planlama; Program Geliştirme ve Program Yönetimi; İzleme ve Değerlendirme; Yatırım Destek Ofisleri ve Koordinasyon ile İdari ve Mali İşler Birimlerinde görev yapmaktadır. Ajansın 2011 yılı sonu itibarıyla organizasyon şeması Şekil 3’de gösterilmektedir.

Şekil 3: Serhat Kalkınma Ajansı Organizasyon Şeması

I.II. TRA2 Bölgesi 2010-2013 Bölge Planı Amaç ve Hedefleri

Kuruluştan sonra kurumsallaşma çalışmaları ile birlikte Ajans ilk faaliyet olarak Bölge Planı çalışmalarını yürütmüş ve TRA2 Düzey II Bölgesi 2010-2013 Bölge Planı Kalkınma

Bakanlığı (Eski DPT Müsteşarlığı) tarafından 15 Ekim 2010 tarihinde onaylanmıştır. Katılımcı bir yöntemle hazırlanan Bölge Planında bölge için belirlenen Vizyon, Amaç ve Hedefler şekil 4’de gösterilmiştir.

Şekil 4: Vizyon Amaç ve Hedefler

VİZYON

Doğal zenginliğiyle tanınmış, turizm ve tarımsal ürünleriyle markalaşmış, sınırları aşan kültürel mirasın imkânlarından yararlanmış, rekabet gücü yüksek işletmeleriyle ülkenin Kafkasya ve Orta Asya’ya açılan ticaret ve lojistik merkezi bir Serhat Bölgesi.

AMAÇLAR	HEDEFLER
1: Yaşam kalitesini artırmak,	1.1: Kentsel ve kırsal yerleşimlerin cazibesinin artırılması.
	1.2: Eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, erişilebilirliğinin ve kalitesinin artırılması.
	1.3: Bölgede sürdürülebilir kalkınmanın ve sağlıklı bir yaşamın sağlanması için gerekli çevre koşullarının oluşturulması ve korunması.
	1.4: Dezavantajlı grupların (engelliler, kadınlar, yoksullar, sosyal dışlanmaya maruz kalmış bireyler) toplumsal hayata dâhil edilmesi.
2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak.	2.1: Hayvancılık altyapısının geliştirilmesi,
	2.2: Tarımsal altyapı ve üretiminin geliştirilmesi, yenilikçi ve alternatif tarımsal üretimin yaygınlaştırılması,
	2.3: Eğitim, yayım ve bilgilendirme faaliyetleri ile üreticilerin bilgi ve becerilerinin artırılması.
	2.4: Bölgede uygun tarımsal ürünlerin (kaz, kaşar, bal... vb.) markalaştırılması,
	2.5: Tarımsal örgütlenmenin güçlendirilmesi.
3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak.	3.1: Bölgenin turizm çeşitliliği potansiyelinin değerlendirilmesi, farkındalığının artırılması ve tanınırlığının sağlanması.
	3.2: Turizm altyapısının iyileştirilmesi.
	3.3: Turizm gelirlerinin artırılması.
4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini arttırmak.	4.1: Sanayi altyapısının iyileştirilmesi.
	4.2: Dış ticaret ve lojistik sektörünün geliştirilmesi.
	4.3: Bölge aktörleri ve işletmelerinin etkin, doğru ve hızlı karar verme kapasitelerinin artırılması

I.III. 2011 Yılı Faaliyetleri Özeti

2010 yılı Nisan ayında ilk personel alımını gerçekleştirerek faaliyetlerine başlayan Ajans, yılın ikinci yarısında TRA2 Düzey II Bölgesi 2010-2013 Bölge Planını tamamlamış, plan öngörülerini ve önceliklerini doğrultusunda küçük ve orta ölçekli işletmeler ve küçük ölçekli altyapı işlerine yönelik olarak İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-1 adı altında ilk mali destek programını uygulamaya koymuştur. Bu süre içinde aynı zamanda bölgesel potansiyel ve kaynakların tanıtımına yönelik çalışmalarla birlikte, personel eğitimlerine yönelik yoğun

faaliyetler gerçekleştirilmiştir. 2011 yılında personel gelişimi için 19 adet eğitim düzenlenmiştir.

2011 yılı başı itibariyle Ajans, bir yandan 2010 yılında uygulamaya konmuş olan mali destek programlarına yapılan başvuruların değerlendirilmesi, hibe almaya hak kazanan başvuru sahipleriyle sözleşme imzalanması ve proje uygulamalarının izlenmesi süreçlerini yürütmüş, bir yandan da 2011 Yılı Çalışma Programı çerçevesinde planlanmış diğer faaliyetleri gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda yılın ilk altı ayında Bölge Planında belirlenen öncelikler doğrultusunda yeni mali destek programları yanı sıra doğrudan faaliyet desteği ve teknik destek programlarının geliştirilmesi, büyük ölçekli kamu yatırımlarının takibi, bölgenin yatırım potansiyeli ile kaynaklarının tespiti ve tanıtımına yönelik faaliyetlerde bulunulmuştur.

Ajans, 2011 yılı ikinci yarısında 04 Temmuz tarihi itibariyle, Doğrudan Faaliyet Desteği, Teknik Destek Programları ile Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programını uygulamaya koymuştur. Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerini Geliştirme Mali Destek Programı ile İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-2 ise 05 Aralık tarihinde ilan edilmiştir.

Bölge Planının ikinci önceliği olan “Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak.” çerçevesinde Ajans, Bölge gelişimi için hayvancılığı başat sektörlerden biri olarak değerlendirmekte ve bu alanda çalışmalar gerçekleştirmektedir. 12-14 Mayıs 2011 tarihleri arasında Sarıkamış’ta düzenlenen geniş katılımlı Doğu Anadolu’da Hayvancılık Çalıştayı ve öncesinde gerçekleştirilen saha çalışmaları ile Bölgede hayvancılığın geliştirilmesi ile ilgili temel sorun alanları ve çözüm önerileri tartışmaya açılmış, bu çalışmalardan elde edilen sonuçlara dayalı olarak “Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı geliştirilmiştir.

İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-1 kapsamında Küçük Ölçekli Altyapı (KÖA) Programı için 26, Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) Programı için 143 olmak üzere toplam 169 proje başvurusu yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda 42 KOBİ ve 7 adet KÖA projesinin başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanarak bu program kapsamında toplam 11.140.435,89 TL taahhüde bağlanmıştır. (KOBİ için 7.973.994,13 TL, KÖA için 3.166.441,76 TL)

“2011 yılı içinde uygulamaya konan Küçük Ölçekli Altyapı” Mali Destek Programı kapsamında ise 30 adet proje başvurusu yapılmış, değerlendirmeler sonucunda asil listede

bulunan 13 projenin başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanarak 4.499.840,07 TL hibe taahhüde bağlanmıştır.

2011 yılında Teknik Destek ve DFD Programları için her birine 400.000 TL olmak üzere toplam 800.000 TL kaynak ayrılmıştır. Teknik Destek Programı kapsamında toplam 21, DFD Programı kapsamında ise toplam 3 proje başarılı bulunarak desteklenmiştir. 2011 yılında Teknik Destek kapsamında 123.508 TL, DFD kapsamında 196.500 TL taahhüde bağlanmıştır..

Bölgede girişimcilik kültürünün geliştirilmesi ve girişimciler için mevcut teşvik ve desteklerden Bölge'nin azami düzeyde yararlanmasının sağlanması amacıyla KOSGEB işbirliği ile Bölgenin tüm illerinde “Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri” düzenlemiştir. Eğitimlere katılan 120 kişiden 91'i eğitimlerde başarılı olarak sertifika almaya hak kazanmıştır Ayrıca 2011 yılında ilan edilmiş olan İktisadi gelişme Mali Destek Programı-2 4. Bileşeni kapsamında yeni kurulacak işletmelere hibe desteği sağlanacak, bu bileşen doğrultusunda hibe almaya hak kazanan firmalar girişimcilik ve iş geliştirme programlarıyla desteklenecektir

Bölge için başat sektörlerden bir diğeri de turizm sektörüdür. Mali Destek Programları ile desteklenen sektöre yönelik olarak 2011 yılı içerisinde bölge turizm potansiyelinin sosyo – ekonomik ve kültürel gelişime en üst seviyede katkı sağlayabilmesi için alan incelemeleri ve değerlendirmeleri gerçekleştirilmiş, bölge illerinin tanıtımına yönelik el broşürleri hazırlanmış ve katılım sağlanan organizasyonlarda dağıtılmıştır.

Bölgenin tanıtımı için İstanbul'da billboardlar aracılığı ile tanıtım yapılmış, yerli ve yabancı fuarlara katılım sağlanmıştır. Bölge illerinin sahip olduğu doğal, kültürel ve dini değerlerin belli bir rota çerçevesinde değerlendirilmesi ile bilgilendirme ve yönlendirme levha eksikliğinin giderilmesi ve ürün çeşitliliğinin arttırılmasına yönelik, yürüyüş, kültür, trekking, araçlı safari vs. tur güzergahlarının belirlenmesi çalışmalarına başlanılmış olup 2012 yılı içerisinde söz konusu çalışmalara devam edilecektir.

İran, Nahcivan, Gürcistan ve Ermenistan olmak üzere 4 ülke ile sınır olan ve Ağrı, Ardahan, Iğdır ve Kars illerini kapsayan Serhat Bölgesi, Türkiye'nin Orta Asya ve Kafkasya'ya açılan kapısı konumundadır ve Avrupa gümrüğüne ilk giriş noktasıdır. Dış ticaret ve lojistik sektörü; altyapı yatırımlarını hızlandırması, bölge ekonomisine canlılık getirmesi ve yeni istihdam alanları ile girişimciliği teşvik etmesi gibi etkileri nedeniyle halkın gelir ve refah düzeyinin

yükseltilmesine, dolayısıyla bölgenin kalkınmasına önemli katkılar sağlayacak sektörlerin başında gelmektedir. Ajans bu öncelik doğrultusunda 2011 yılında aşağıda belirtilen çalışmalarda bulunmuştur:

- Sınır Kapıları İnceleme Çalışması (Rapor)
- Kars'ta Lojistik Merkez Kurulabilirliğine Dair bir Rapor
- SERHAT Bölgesinde Lojistik Vadisi İmkânı (Rapor)
- 30 Eylül – 1 Ekim 2011 tarihlerinde Erzurum'da gerçekleştirilen MÜSİAD Genel İdare Kurul Toplantısı'nda "Serhat Bölgesi Sınır Kapıları İnceleme Raporu", T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanı Sn. Hayati YAZICI, Müsteşar Sn. Ziya ALTUNYALDIZ, MÜSİAD Başkanı Sn. Ömer Cihad VARDAN ile Bakanlık çalışanlarına elden teslim edilmiştir. Ayrıca, rapor 2011 Ekim ayından itibaren pek çok kamu kurumuna resmî yazı ile iletilmiş ve bakanlıklar ile merkezî kurumlar bilgilendirilmiştir.
- Raporun yayınlanmasının ardından Ağrı İl Genel Meclisi Doğubayazıt'ta TIR parkı kurulması yönünde karar almıştır.
- Ajansın hazırladığı raporlar ve yaptığı girişimler sonucunda Kars Lojistik Merkezi, 2011 yatırım programına alınmıştır.
- Ankara'da 16 Kasım 2011 Çarşamba günü, T.C. Ekonomi Bakanlığı'nda Sarısu STM'nin kapatılması gündemiyle gerçekleştirilen toplantıya katılım sağlanmıştır. Toplantıda bulunan ve raporu hazırlayan Ajans uzmanının bilgilendirmesi ve görüş bildirmesi neticesinde STM'nin fizibilitesinin yapıp modernize edilmesi yönünde kararın değiştirildiği açıklanmıştır.
- 9 Aralık 2011 tarihinde Doğubayazıt'ta Sarısu STM'nin mevcut sorunlarının tartışılması ve çözüm yollarına ilişkin fikir alışverişinde bulunulması amacıyla gerçekleştirilen toplantı sonucunda Ajansın da içinde bulunduğu 7 kişilik bir komisyon kurularak çalışmaların bu komisyon tarafından yürütülmesine ve belirli aralıklarla komisyonun gelişmeler hakkında bilgilendirme toplantıları düzenlemesine karar verilmiştir.
- Ardahan-Kars Demiryolu Hattının Muhtemel Etkileri (Rapor)
- 22. Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı: Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti arasında devam etmekte olan Ekonomik işbirliğinin geliştirilmesini amaçlayan 22. Karma Ekonomik Komisyon (KEK) Toplantısı 5-6 Şubat 2011 tarihleri arasında Tahran'da gerçekleştirilmiştir.
- "Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu Projesi ve TRA2 Bölgesi Açısından Önemi" Paneli

Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri olarak Bölge potansiyelinin, yatırım imkanlarının belirlenmesi ve tanıtılması için aşağıdaki çalışmalar yürütülmüştür.

- TRA2 Bölgesinin Kalkınmasında Çağrı Merkezi Fırsatı (Rapor)
- TRA2 Bölgesi Organize Sanayi Bölgeleri (Bilgi Notu)
- Kura Projesinin Ardahan İline Etkileri (Rapor)
- Türkiye’de istihdam Politikası ve TRA2 Bölgesinde İstihdamın Aracı Kurumu: İŞKUR
- TRA2 Bölgesi Sağlık Altyapısı Çalışması (Rapor)
- Obsidiyen Rezervinin Tespiti (MTA ile ortak çalışma)
- Kars Tarıma Dayalı Besi-Süt Organize Sanayi Bölgesi Çalışmaları
- SERKA Sohbetleri
- Yurtdışı Teknik İnceleme Gezisi: 25 Eylül-01 Ekim tarihleri arasında Almanya ve Avusturya ülkelerine Teknik İnceleme Gezisi düzenlenmiştir. Teknik İnceleme Gezisine Ajans Yönetim Kurulu Başkanı ve 10 üyesi ile birlikte Ağrı ve Ardahan Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürleri, Ajans Genel Sekreteri ve 3 uzman katılmıştır.
- KOSGEB Kayıt Masası Çalışması
- İhracat Bilgilendirme Eğitimleri

Ayrıca Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı Toplantısı gerçekleştirilmiş ve TRA2 Bölgesinin KENTGES kapsamında pilot bölge olabilmesi için gerekli girişimlerde bulunulması TRA2 Bölgesi Belediyeler Birliği’nin kurulması kararlaştırılmıştır.

I.IV. 2011 Yılı Bütçe Gerçekleşmeleri

Ajansın 2011 yılı toplam gider bütçesi 16.978.220,00 TL tutarı merkezi yönetim bütçesinden karşılanmak üzere 22.697.220.00 TL’dir. Bu tutar 2010 yılında uygulamaya konan mali destek programlarının bütçesi (12.000.000 TL) hariç olmak üzere geçmiş yıldan devreden miktarı (2.064.557,01 TL) da içermektedir. Ajansın 2010 yılı mali destek programları bütçesi ile birlikte 2011 yılı toplam gider bütçesi 34.697.261,30 TL’dir.

Yıl sonu itibariyle Ajansın harcamalarının tutarı 15.366.943,86 TL olmuştur. Ajansın 2011 yılı gelir bütçesi gerçekleşme oranı yüzde 56,87; gider bütçesi gerçekleşme oranı ise 42,89 olmuştur. Gerçekleşme oranlarındaki sapmaların nedeni 2011 merkezi bütçe payında kısıntıya gidilmesi ve 2011 Aralık itibari ile çıkılan Mali Destek Programları uygulamasının 2012 yılında gerçekleşecek olmasıdır.

Tablo: 2011 Yılı Gelir Bütçesi Tahminleri (TL)

Gelir Kalemi	Bütçede Öngörülen	Tahakkuk Eden Miktar	Sonraki Yıla Devreden	Gerçekleşme Oranı (%)
Merkezi Bütçeden Aktarılan Paylar	16.978.220,00	3.396.000,00	13.582.220,00	20,00%
İl Özel İdaresi'nden Aktarılan Pay	622.371,05	622.371,05	0,00	100,00%
Belediyelerden Aktarılan Pay	1.338.599,71	867.601,30	470.998,41	64,81%
Sanayi ve Ticaret Odalarından Aktarılan Gelir Payları	13.430,24	10.514,00	2.915,30	78,29%
Faiz Ve Repo Gelirleri	400.000,00	669.754,28	269.754,28	167,44%
Diğer Faaliyet Gelirleri	3.000,00	65.957,96	62.957,96	2198,60%
Önceki Dönemlerden Devreden Gelirler	15.341.640,06	14.098.420,00	1.243.220,06	91,90%
TOPLAM	34.697.261,30	19.730.619,53	15.299.353,77	56,87%

Tablo : 2011 Yılı Gider Bütçesi Tahminleri

Harcama Kalemi	Bütçede Öngörülen	Gerçekleşen Harcama Tahmini	Sonraki Yıla Devreden Ödenek	Gerçekleşme Oranı Tahmini (%)
Genel Yönetim Hizmetleri	5.322.261,30	4.134.470,46	1.187.790,84	77,68%
Plan, Program ve Proje Hizmetleri	310.000,00	213.970,48	96.029,52	69,02%
Tanıtım ve Eğitim Hizmetleri	335.000,00	311.386,34	23.613,66	92,95%
İzleme Değerlendirme ve Koor. Hizmetleri	105.000,00	35.674,04	69.325,96	33,98%
Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	825.000,00	367.472,37	457.527,63	44,54%
Proje ve Faaliyet Destekleme Hizmetleri	27.800.000,00	9.810.769,63*	17.989.230,37	35,29%
TOPLAM	34.697.261,30	14.882.711,32	19.814.549,98	42,89%

*: Proje ön ödemeleri de (avans) dahildir. (5.476.815,56)

II. 2012 YILI ÖNCELİKLERİ

2012 Yılı önceliklerimiz:

1. Kurumsallaşma sürecini devam ettirmek, Ajans kurumsal kapasitesini arttırmak.

- 2012 yılında bilgi üretebilme ve üretilen bilgiyi analiz edebilme kabiliyetine haiz personel profili oluşturularak kurumsal kapasite arttırılacaktır. Personel Eğitimleri bölümünde açıklanan eğitimlerle beraber Kalkınma Bakanlığının eğitim faaliyetlerinden de bu öncelik kapsamında maksimum ölçüde yararlanılacaktır.
- 2012 yılında Ağrı, Iğdır ve Ardahan Yatırım Destek Ofisleri daimi hizmet binalarına geçecek, teknik donanım ve personel ihtiyaçları karşılanacaktır.

- Mali Yönetim Yeterliliği kapsamındaki çalışmalar titizlikle yürütülecek, bu kapsamda yapılan yönerge ve denetim çalışmaları Ajans süreçlerinin standartlaşması açısından büyük katkı sağlayacaktır.
2. Bölgeye yönelik bilgi üretimini arttırmak, analiz ve araştırmalar yapmak,.
- Ajansın yapmayı planladığı öncelikle Bölgesel Rekabet Analizi olmak üzere diğer araştırmalar ve rapor çalışmaları bu öncelik kapsamındadır.
  - Çeşitli kurum ve kuruluşlarla (Üniversiteler, TÜİK, KOSGEB, Bakanlıklar vb.) inceleme, araştırma ve analiz çalışmaları kapsamında işbirlikleri yapılacak ya da yapılmış olan işbirliklerine devam edilecektir.
  - Bölgesel Bilgi Sistemlerinin kurulması için hazırlık çalışmaları yürütülecektir.
  - Yapılacak inceleme araştırma ve analiz çalışmaları 10. Kalkınma planı ile eşgüdümlü olarak hazırlanacak olan 2014-2020 TRA2 Bölge Planına altlık teşkil edecektir.
3. Bölgede hâlihazırda yürütülmekte olan yatırımlar ve projeler bölgenin kaderini etkileyebilecek potansiyele sahiptir. Bölgenin geleceğini şekillendirecek olan bu projelerin Bölgeye sunacağı avantajların araştırılması, daha etkin olabilmesi için öneriler geliştirilmesi, Orta Vadeli planda da belirtildiği gibi Bölge için önem arz eden bu çalışmaların planlama aşamalarına ajans olarak dâhil olabilmek için ilgili kurumlarla işbirlikleri geliştirilmesi Ajansın önceliğidir. Tüm bu yatırım ve projeler; Bölge Planı vizyon ve amaçları açısından değerlendirileceği gibi, aynı zamanda bölgede yaratacakları istihdam olanakları ve Bölgeye sağlayacakları katma değer gibi pozitif dışsallıkların, alınacak tedbirlerle azami ölçüde artırılması amacıyla takip edilecektir.
- Dış ticaret ve lojistik sektörünün geliştirilmesi hedefi kapsamında yapımı devam eden Bakü-Tiflis-Kars Demiryolunun yanı sıra, Pakistan ve İran'ın Karadeniz limanlarına ulaşmak üzere kullandığı Van Gölü geçişli demiryolu hattına alternatif hatların ulusal çıkarlar doğrultusunda Van Gölü kuzeyine kaydırılması projelerinde Bölge açısından uygun güzergâhların (Çıldır-Ardahan-Hopa limanı bağlantısı; Nahcivan-Iğdır-Kars bağlantısı; Horasan-Ağrı-Doğubayazıt-İran bağlantısı) belirlenmesine yönelik çalışmalar yaparak alternatif ulaşım güzergâhlarının tespitine katkı sağlamak.

Bu kapsamda hazırlanan raporlarda (Kars'ta Lojistik Merkez Kurulabilirliğine dair Rapor, Lojistik Vadisi Raporu ve TRA2 Bölgesi Sınır Kapıları İnceleme Raporu)

Nahcivan-Iğdır-Kars bağlantısı ve Çıldır-Ardahan bağlantılarının önemi anlatılmış ayrıca önceden aktif olan Horasan-Ağrı-Doğubayazıt-İran demiryolu güzergâhının tekrar kullanımı önerilmiştir. 2012 yılında bu alternatif güzergâhla ilgili ayrıntılı bir raporun hazırlanması planlanmaktadır.

4. Bölgede devam eden ve uluslararası fonlar tarafından desteklenen projeleri Bölge Planımızda ifade edilen öncelikler bağlamında incelemek, takip etmek ve koordinasyonun sağlanmasına katkıda bulunmak, Bölgede uluslararası fon kullanımını teşvik etmek.

- AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı, Bölgesel Kalkınma Bileşeni IPA çerçevesinde operasyonel programlar takip edilecek, bölgede gerçekleşen projeler için faydalanıcı kurumlara her türlü teknik destek sağlanacak olup, ön hazırlık ve uygulama çalışmalarına katılım sağlanacak ve faydalanıcı olarak da bu proje hazırlama faaliyetleri yürütülecektir.
- Tarım ve hayvancılıkta üretim verimliliğinin ve katma değerinin artırılması kapsamında IFAD (Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu) tarafından finanse edilen ve bölgede bir hayvancılık koridorunun geliştirilmesini amaçlayan Kars-Ardahan-Artvin Kırsal Kalkınma Projesi takip edilecektir.

Ajans 2011 yılında bu kapsamda söz konusu programın başarılı olabilmesi için yetkililerle 2 kez toplantı yapmış, ilgili kurumlarla Program dışında DFD kapsamında da işbirliklerine gitmiştir. (Kars İl Tarım Müdürlüğü – Tıp Ahır Projesi)

- Program Yönetimi ve Program Geliştirme Birimi bünyesinde faaliyete geçen “Proje Destek Ofisi” 2012 yılında yayınlayacağı bültenler ve düzenleyeceği toplantılarla paydaşları uluslararası fon kaynakları hakkında bilgilendirecek ve bu alanda teknik destek sağlayacaktır.
5. Dış Ticaret ve Lojistik Sektörünün geliştirilmesi hedefi doğrultusunda, Bölgede devam eden sınır ötesi işbirliklerine yönelik araştırmalar yapmak, bölgeye katkıları ile ilgili raporlar üretmek ve çalışmalarını sürdüren kurumlarla işbirlikleri geliştirerek projelerin geliştirilmesine yönelik olarak çalışmalar yapmak
- İran ve Nahcivan ile Valilik tarafından yapılan protokoller çerçevesinde sürdürülen sınır illeri işbirliği faaliyetleri takip edilecektir.

- 2011 yılında ulusal politikalar çerçevesinde muhtemel Türkiye-İran Ortak Sanayi Bölgesi çalışmalarına yönelik olarak ön çalışmalar gerçekleştirildi. 2012 yılında bu doğrultuda ortaya çıkabilecek işbirliği fırsatları değerlendirilmeye çalışılacaktır.
  - 2011 Yatırım Programına alınmış olan Kars Lojistik Merkezi çalışmalarını takip ederek merkezin kuruluş çalışmalarına katkıda bulunacak çalışmalar yapılacaktır.
6. 2010-2013 Bölge Planı'na dair Bölgedeki kurum ve kuruluşların farkındalığının artırılarak plan stratejilerine uygun yatırım ve faaliyetlerin yapılmasını sağlamak,
- 2011 yılı DFD Programı kapsamında, bölge planı amaçları doğrultusunda Ajansın yapılmasını öngördüğü hayvancılık, turizm ve sosyal araştırma konularındaki projelerle sözleşmeler imzalanmıştır. 2012 yılında da DFD ve Teknik Destek Programlarının bu amaçla etkin kullanılması planlanmaktadır. 2012 yılında çalışmaları yapılarak 2013 yılı içinde çıkılması planlanan güdümlü proje faaliyeti de bu öncelik kapsamındadır.
7. Sivil Toplum Kuruluşlarının kapasitesini arttırmak ve Ajansla Sivil Toplum Kuruluşları arasındaki ilişkiyi geliştirmek,
- TRA2 Bölgesinde Sivil Toplum Kuruluşları yeterince aktif değildir. Ajans düzenlediği organizasyonlarda sivil toplum kuruluşlarının katılımını sağlamaya gayret göstermektedir. Ajans STK'ların geliştirilmesi sağlayarak Sosyal Örgütlenmenin kuvvetlendirilmesini öncelik edinmiştir. Bu kapsamda: "TRA2 Bölgesi STK'ları Mevcut Durum Analizi" ve "Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Hibe ve Destekler Rehberi" çalışmalarının yapılması planlanmaktadır.
8. Bölge Planının 4. Önceliği olan "*Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak.*" hedefi doğrultusunda Bölge potansiyelinin tanıtım faaliyetlerini gerçekleştirmek.
- Turizm Ajansın bölgesel gelişim için belirlediği başat sektörlerdendir. Bu kapsamda 2010 ve 2011 yılında çıkılan teklif çağrıları ile sektör destelenmiştir. Bununla beraber Bölgenin turizm potansiyelini yılın tamamına yaymak ve bu potansiyeli maksimum oranda kullanmak amacıyla TRA2 Bölgesi rota çalışmasına 2011 yılı içerisinde başlanmıştır. 2011 yılının son çeyreğinde Sarıkamış'ta gerçekleştirilen ve 2012 yılında ise Ağrı, Ardahan, Iğdır ve Kars

illerinde yapılacak olan çalışmanın hedefi söz konusu 4 ilimizi eko-turizm merkezi haline getirmektir. Ayrıca 2012 yılında bu öncelik kapsamında:

- ✓ *Ulusal ve Uluslararası Seyahat Acenteleri ve Gazetecilere Yönelik Tanıtım Faaliyetleri”*
- ✓ *Turizm Tanıtım Çalışmaları*
- ✓ *Doğu Anadolu Bölgesi Turizm Çalıştayı*
- ✓ *Turizm Ürünlerinde Çeşitliliğin Arttırılması Çalışması”*

Faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

9. Bölgede girişimciliği geliştirmek ve girişimcileri desteklemek,

- Ajans bölgedeki girişimciliği çıktığı programlar ve faaliyetlerle desteklemektedir. KOSGEB’le yürütülen faaliyetler, destek programları yanı sıra özellikle YDO’larında üstleneceği yatırımcı bilgilendirme, teşvik sistemlerinin ve mekanizmalarının anlatılması, bu konularda rehberler hazırlanması gibi faaliyetler 2012 yılında yürütülecektir.

10. Bölge Planı amaç ve öncelikleri ile uyumlu olarak aşağıdaki öncelik konularında mali destekleri sürdürmek,

- Bölgedeki talepler ve izlenimler doğrultusunda özellikle üretimin desteklenmesini; sanayi, turizm altyapılarının oluşturulmasını ve geliştirilmesini sağlayacak programların oluşturulması,
- Bölgenin turizm potansiyelinin değerlendirilmesi, kültür ve turizm varlıklarının ekonomiye kazandırılmasına yönelik altyapı ve diğer çalışmalarının desteklenmesi,
- Bölgede yarattığı katma değer ve sahip olduğu potansiyel göz önünde bulundurularak imalat sanayinde öne çıkan alt sektörlerle ve tarıma dayalı sanayiye yönelik desteklerin sürmesi hedeflenmektedir.

III. 2012 YILI FAALİYETLERİ

1. KURUMSAL GELİŞİM VE YÖNETİM FAALİYETLERİ

Ajansın kurumsallaşma ve yönetim faaliyetleri kapsamında, Bölge Planında belirlenmiş olan vizyon ve öncelikler doğrultusunda, Ajansın yürüteceği tüm faaliyet ve görevlerde daha etkin olması, tüm organizasyon ve ürünlerine kurumsal nitelik kazandırılması, Ajansın ve çalışanlarının hem merkezi otoriteyi hem de yerel paydaşlarını temsil etme konusunda daha donanımlı olması amaçlanmaktadır.

1.1. Kurumsallaşma

Ajans bünyesinde, çalışma programı önceliklerinde de yer aldığı şekilde, 2012 yılı içerisinde gerekli tüm ulusal ve uluslararası akreditasyonların elde edilebilmesi amacıyla, uzun vadeli bir kurumsallaşma süreci yürütülmektedir.

Bu bağlamda, 2011 yılı içerisinde çalışma birimlerinin ve yatırım destek ofislerinin oluşturulma süreçleri tamamlanmış ve aşağıda sıralanan yönergeler düzenlenerek tüm personele tebliğ edilmiştir.

Yazılı hale getirilen yönergeler;

- Satın Alma İşlemlerinde İzlenecek Usul ve Esaslar Yönergesi
- İç ve Dış Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Yönergesi
- Personel Yönergesi
- Görev Tanımları ve Çalışma Yönergesi
- Performans Yönergesi
- Disiplin Yönergesi
- Kurumsal Etik İlkeler Yönergesi
- Muhasebe Yönergesi
- Harcırak Yönergesi
- İzin Yönergesi
- Bilgi İşlem Yönergesi
- Basın ve Halkla İlişkiler Yönergesi
- Araştırma, Strateji Geliştirme ve Planlama Birimi Faaliyet Yönergesi
- Program Geliştirme ve Program Yönetimi Birimi Faaliyet Yönergesi
- İzleme ve Değerlendirme Birimi Faaliyet Yönergesi

- Yatırım Destek Ofisleri ve Koordinasyon Birimi Faaliyet Yönergesi
- Yatırım Destek Ofisleri Faaliyet Yönergesi
- İç Kontrol Yönergesi
- Arşiv Yönergesi
- Kütüphane Yönergesi

Söz konusu yönergeler, mevcut mevzuat ve uygulamalar çerçevesinde oluşturulmuştur. Yönergelerin ulusal ve uluslararası akreditasyon şartlarına göre geliştirilmesi amacıyla 2012 yılı ikinci altı aylık dönemi içerisinde profesyonel bir kuruluştan danışmanlık hizmeti alınacaktır.

2012 yılında YDO'ların lojistik ihtiyaçları ve personel ihtiyaçları tamamlanması hedeflenmektedir. Kars YDO; 2012 yılı boyunca Ajans merkez hizmet binasında faaliyet göstermeye devam edecektir. Hâlihazırda Ağrı Valilik binasındaki geçici ofiste hizmet vermekte olan Ağrı YDO; yapımı devam etmekte olan ve Mart 2012 tarihinde tamamlanması planlanan Ağrı Ticaret ve Sanayi Odası Binası'ndaki 200m²'lik ofisine taşınacaktır. Şuan Ardahan Valilik binasındaki geçici ofiste hizmet vermekte olan Ardahan YDO, kendisine tahsis edilmiş olan ve Ajans tarafından tadilatı yaptırılacak olan binasına yılın ilk çeyreğinde taşınacaktır. Hâlihazırda Iğdır Ticaret ve Sanayi Odası binasındaki geçici ofiste hizmet vermekte olan Iğdır YDO; yapımı devam etmekte olan ve Mart 2012 tarihinde tamamlanması planlanan Iğdır Ticaret ve Sanayi Odası Binası'nın 4. katında 250m²'lik ofisine taşınacaktır.

Ayrıca Kurumsal Kültürün gelişmesi için etkinlikler de düzenlenecektir.

1.1.1. İç Kontrol Faaliyetleri

Ajans faaliyetlerinin yürütülmesi esnasında ortaya çıkması muhtemel hata ve eksikliklerin zamanında tespit edilebilmesi ve süreç sahipleri eliyle, bu tür hata ve eksiklikleri giderecek kontrollerin oluşturulması amacıyla 2011 yılı son çeyreğinde Ajans İç Kontrol Sistemi oluşturulmuştur.

İç Kontrol Sistemi kapsamında, tüm süreçler için iş akış şemaları oluşturulmuş, iş akış şemaları üzerinde kontrol noktaları tesis edilmiş, aşağıdaki doküman ve görevler tanımlanmış ve üçer aylık periyotlar halinde kontrol noktalarının Ajans personeli eliyle test edilmesi faaliyetlerine başlanmıştır.

Bu bağlamda, 2011 yılı son çeyreği içerisinde ilk kez uygulanan kontrol noktası testlerinin, görevlendirilmesi yapılan Ajans personeli eliyle 2012 yılında dört kez daha uygulanması planlanmaktadır.

1.1.1. Kurumsal Risk Yönetimi Faaliyetleri

Ajans'ın üst yönetimince belirlenen hedeflere ulaşılmasını engellemesi muhtemel risklerin tespit edilmesi, derecelendirilmesi ve yönetilebilmesi amacıyla, 2012 yılının ilk çeyreğinde mevcut olan iç kontrol noktalarını esas alan bir Risk Kontrol Matrisi dokümanı oluşturulacaktır. Risk Yönetim Süreci Ajans personeli eliyle işletilmeye başlanacaktır.

Söz konusu sürecin oluşturulması aşamasında 2012 yılının üçüncü çeyreğinde bu konuda profesyonel bir kuruluştan, ilgili Ajans personelinin katılacağı bir danışmanlık hizmeti alınacaktır.

1.1.2. Performans Yönetimi Faaliyetleri

Ajans çalışanlarının, çalışma birimlerinin, yatırım destek ofislerinin ve Ajansın performansının, Ajans kaynaklarının ekonomik ve verimli kullanımı ile faaliyetlerinin çalışma programında öngörülen hedeflerine ulaşmadaki etkinliğinin takibi ve yönetiminin yapılmasına olanak verecek yapıda bir Performans Yönetim Sistemi oluşturulacaktır.

İlk etapta, Ajans çalışanlarınca geliştirilen performans kriterleri ve göstergeleri kullanılacak olup 2012 yılının üçüncü çeyreğinde bu konuda profesyonel bir kuruluştan danışmanlık hizmeti alınacaktır.

Tablo 1: Kurumsallaşma Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Kurumsallaşma ve Kurumsal Kültür Faaliyetleri	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	15.000	0,05
Kurumsal Risk Yönetimi Faaliyetleri	İDMİ	01.01.2012 31.03.2012 01.04.2012 30.06.2012 01.07.2012 30.09.2012	10.000	0,03
Performans Yönetimi Faaliyetleri	İDMİ	01.07.2012 30.09.2012	5.000	0,02
Ağırlama Giderleri (Kalkınma Kurulu, Yönetim Kurulu ve Ajans misafirleri)	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	150.000	0,46
Temsil ve Ağırlama Faaliyetleri	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	8.000	0,02

1.2. İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler

1.2.1. Personel Alım Faaliyeti

Ajans, kuruluş amaçlarına ulaşmak için yürüttüğü faaliyetleri en etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirecek bir kurumsal yapıya ulaşmayı ve bu kapsamda oluşturulan insan kaynakları politikası gereğince, faaliyetlerinde en yüksek seviyede fayda sunacak donanımlı personeli istihdam etmeyi ilke olarak benimsemiştir. Bu bağlamda, Yönetim Kurulu Kararları doğrultusunda Genel Sekreterlik 2010 yılı içinde iki kez ve 2011 yılı içinde iki kez olmak üzere toplan dört kez personel alımı yapmıştır. Mevcut durumda, Ajansın icra organı olan Genel Sekreterlikte; 1 Genel Sekreter, 33 uzman ve 8 destek personeli olmak üzere toplam 42 kişi görev yapmaktadır. Mevcut yapıya ilave olarak 2012 yılının ikinci çeyreğinde bir iç denetçi ve Yatırım Destek Ofislerinin ihtiyacını karşılamak amacıyla en az 6 uzman personel ve ofis işleri için 3 sekreter alınması planlanmaktadır.

1.2.2. Personel Eğitimi Faaliyetleri

1.2.2.1. Eğitim Planlaması

Kurumsallaşma çalışmalarına devam eden Ajans, edindiği tecrübeler ile birlikte Ajans hedeflerine ulaşmasına katkı sağlama, birimlerin faaliyetlerini yürütme kabiliyetini geliştirme ve personel kapasitesini artırma amaçları çerçevesinde, Kalkınma Bakanlığının açıklayacağı takvime göre belirlenen eğitimlerle koordineli olarak 2012 eğitim planlamasını gerçekleştirecektir. Kalkınma Bakanlığının düzenleyeceği eğitimlere de maksimum katılım sağlanmaya çalışılacaktır.

1.2.2.2. Hizmet İçi Eğitim

2012 yılında kurum kapasitesini geliştirmek amacı ile eğitimler düzenlenmesi öngörülmektedir. Kalkınma Bakanlığı tarafından sağlanacak eğitimler ile koordineli olarak planlanacak bu eğitimlerin öncelikle Ulusal Ajans, Merkezi Finans ve İhale Birimi, AB Bakanlığı ve Kalkınma Bankası gibi kurum ve kuruluşlardan alınması, ihtiyaç duyulması halinde özel danışmanlık ve eğitim kurumları vasıtasıyla sağlanması düşünülmektedir.

Ajans personelinin proje hazırlama, değerlendirme, yürütme ve izleme kapasitesini geliştirmek ve bilgi birikimini arttırmak amacı ile teorik ve pratik olarak tasarlanacak proje

döngüsü eğitimi (PCM) almaları sağlanacaktır. Özellikle destek çağrısı dönemlerinde düzenlenen eğitimlerde yararlanılmak üzere PCM eğitici eğitimi alınacaktır.

TRA2 Bölgesinin faaliyet alanında bulunduğu AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı, Bölgesel Kalkınma Bileşeni IPA-3 ve İnsan Kaynakları Geliştirme Operasyonel Programı IPA-4 kapsamında Ajans tarafından hâlihazırda çalışmaları yürütülen, takip edilen ve ön çalışmaları yapılan proje ve faaliyetlerin AB mevzuatına uygun usul ve esaslara göre sağlıklı ve hızlı şekilde yürütülebilmesi amacı ile yılın ilk yarısında en az 2 adet kapasite geliştirici eğitim alınacaktır.

Özellikle 2013 yılında hazırlanacak Bölge Planı çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülen Makroekonomik göstergelerin yorumlanması, bölge planı hazırlama ve iktisadi analiz gibi konularda eğitimler alınması öngörülmektedir.

2012 yılı içerisinde uygulanacak olan mali destek programlarının konu ve amaçlarına yönelik olarak Ajans uzmanları tarafından gerçekleştirilecek çalışmaların daha verimli yürütülmesini tesis etmek amacı ile Örnek Tarım ve Hayvancılık Uygulamaları, Verimlilik Analizi, Performans Göstergeleri, Etki Analizi, Kamu İhale Kanunu, Yatırım Fizibilite Raporu Hazırlanması gibi konularda personelin eğitim alması sağlanacaktır. Teorik eğitimlere ek olarak, kapasite artırıcı ve insan kaynaklarını güçlendirme amacı ile 2012 yılı ilk altı ayı içerisinde 3, ikinci altı ayı içerisinde de 3 olmak üzere 6 personelin yurt içi veya yurt dışı staj, eğitim ve benzeri çalışmalara katılımı sağlanacaktır. Bu çalışmalar Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası gibi uluslararası kalkınma literatürü konusunda katkı sağlayacak kurumlar vasıtasıyla ilgili kurumların proje yürüttükleri ülkelerde gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Tablo 2: İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Personel Alım Faaliyeti	İDMİ	01.04.2012 30.06.2012	4.000	0,01
Personel Eğitim Faaliyetleri	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	150.000	0,46
Personel Ücretleri	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	3.205.000	9,88
SGK Kesintileri	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	700.000	2,16

1.3. Denetim Faaliyetleri

1.3.1. İç Denetim Faaliyetleri

Ajansın iç denetimi ile usul ve esaslar “Kalkınma Ajansları Denetim Yönetmeliği”ne göre uygulanacaktır. Bu amaçla 2012 yılı içerisinde bir İç Denetçi alımı gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

1.3.2. Dış Denetim Hizmeti Temini

3 Ağustos 2009 tarihli 27308 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Kalkınma Ajansları Denetim Yönetmeliğinde belirtildiği üzere; Ajansın faaliyetleri, hesapları, işlemleri, performansı, yönetim ve kontrol süreç ve yapıları ile risk yönetiminin, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde incelenmesi ve raporlanması amacıyla dış denetim hizmeti alınacaktır.

2011 yılının dış denetimi Aralık 2011 tarihinde imzalanması planlanan hizmet alımı sözleşmesine dayalı olarak Şubat 2012 tarihinde gerçekleştirilecektir.

2013 yılı dış denetimi için yılın dördüncü çeyreğinde hizmet alımı yapılacaktır.

1.3.3. Mali Yönetim Yeterliliği Denetimi Faaliyetleri

Ajans mali yönetiminin yeterliliğine ilişkin denetim çalışmaları, 2012 Mart ayı içerisinde, Kalkınma Bakanlığı’ndan en az daire başkanı seviyesinde bir başkanın başkanlığında, Kalkınma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığından konuyla ilgili olarak en az beş yıldır çalışan uzmanlar veya denetim elemanları arasından kurumlarınca görevlendirilecek toplam beş üyeden oluşacak Yeterlik komisyonu eliyle gerçekleştirilecektir.

Mali Yönetim Yeterliliği Denetimine hazırlık amacıyla özellikle kurumsallaşma başlığı altında belirtilen faaliyetler hususundaki çalışmalara 2011 Nisan ayından itibaren başlanmış olup bu çalışmalar 2012 Ocak ayı itibarıyla tamamlanacaktır.

Ajans, kendi bünyesinde oluşturduğu İç Kontrol ve Performans Değerlendirme sistemleri aracılığıyla 2011 yılı Aralık ayında Mali Yönetim Yeterlik Kriterlerine yönelik kontrol çalışmalarını gerçekleştirmiş olup tespit edilen eksikliklerin tamamlanma sürecini müteakip 2012 yılı Ocak ayı sonunda kontrol kriterlerinin test çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Benzer şekilde, Risk Yönetimi başlığında belirtilen faaliyetler mali yönetim yeterliği denetimi için hazırlık niteliği taşımaktadır.

Bununla beraber Ajans web sitesinin geliştirilmesi, paydaş veri tabanı oluşturulması, proje başvuru ve değerlendirme süreçlerinin elektronik ortama aktarılması çalışmaları 2012 yılı Şubat ayı sonunda tamamlanacaktır.

1.3.4. Sayıştay Denetimi Hazırlık Faaliyetleri

Kalkınma Ajansları'nın Sayıştay denetimine tabi olması hususu 2011 yılı içinde netliğe kavuşmuş olup bu konudaki hazırlıklar mali yönetim yeterliği denetimi çalışmalarına paralel olarak sürdürülecektir.

Ancak, Sayıştay denetiminin kapsamı ve talepleri netleşmemiş olmakla beraber, özellikle bütçe, harcama, menkuller gibi hususlarda meri kamu mevzuatı dikkate alınarak gerekli hazırlıklar mali yönetim yeterliği denetimi hazırlık çalışmalarından ayrı olarak 2012 yılı sonuna kadar tamamlanacaktır. Bu hususta 2012 yılı ilk çeyreğinde gerekli görüş talebi yazışmaları gerçekleştirilecektir. Ayrıca, bu konuda profesyonel bir kuruluştan danışmanlık ve denetim hizmeti alınacaktır.

Tablo 3: Denetim Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
İç Denetim Danışmanlık Hizmeti	İDMİ	01.04.2012 30.06.2012	20.000	0,06
Dış Denetim Hizmeti ve Danışmanlık	İDMİ	01.02.2012 15.02.2012 15.11.2012 30.11.2012	10.000	0,03
Mali Yönetim Yeterliği Denetimi	İDMİ	20.03.2012 27.03.2012	5.000	0,02
Sayıştay Denetimi	İDMİ	01.01.2012 31.03.2012 01.10.2012 31.12.2012	15.000	0,05

1.4. Taşınır Mal Temini

1.4.1. Demirbaş, Ofis Ekipmanı ve Sarf Malzemeleri

2010-2011 yıllarında Ajans merkez binası için gerekli olan demirbaşın büyük bir kısmı temin edilmiştir. Temin edilen demirbaşlar dışında, YDO'ların tefrişatı için öngörülen demirbaş

(masa, sandalye, dolap, tefrişat malzemeleri vb.), YDO'lar ve merkez bina için ofis ekipmanı, yeni alınacak personel için bilgisayar ve sarf malzemeleri ile çeşitli bilgisayar yazılımları, lisanslar, doküman yönetim sistemleri gibi ihtiyaçlar Kalkınma Ajansları Mal, Hizmet ve Yapım İşi Satın Alma Usul ve Esasları çerçevesinde karşılanacaktır.

Tablo 4: Taşınır Mal Temini Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Tefrişat ve Demirbaş Giderleri (YDO'lar için tefrişat vb.)	İDMİ	01.01.2012 29.01.2012 01.06.2012 30.09.2012	70.000	0,22
Bilgisayar Sarf Malzemesi (Toner, bakım malz. vb.) Gideri	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	70.000	0,22
Kırtasiye ve Büro Malzemeleri (Fotokopi kağıdı, kalem, diğer kırtasiye dokümanları) Giderleri	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	70.000	0,22

1.5. Hizmet Temin Faaliyetleri

Ajans, çalışmalarını 49 yıllığına Milli Emlak Genel Müdürlüğünden kiraladığı ve 2010 yılı Aralık ayı sonunda taşındığı binasında sürdürmektedir. Söz konusu hizmet binasının restorasyon giderleri ödenmiş olup, bunun dışında bina için yıllık kira bedeli ödenmektedir. Ağrı, Ardahan ve Iğdır illerinde Yatırım destek ofisleri kurulmuş bu ofislerin hizmet verdiği binalar da kiralanmıştır.

Ajans ve Yatırım Destek Ofislerinin enerji, su, telefon, internet kullanımı gibi giderleri, Ajans bütçesinden karşılanacaktır.

Ayrıca merkez Ajans binasının temizlik, güvenlik gibi ihtiyaçları hizmet alımı yoluyla gerçekleştirilmeye devam edilecektir. 2012 yılı ilk çeyreğinde tam olarak faaliyete geçecek YDO'ların temizlik, güvenlik gibi ihtiyaçları da hizmet alımı yoluyla gerçekleştirilecektir.

2011 yılında Ajansın dışına yapılacak olan gönderiler için bir kargo firması ile anlaşma yapılmış olup 2012 yılı Ocak ayında yeniden satın alma yapılmak suretiyle Ajansın ve YDO'ların gönderileri için tek bir kargo firması ile anlaşma yapılarak gönderilerin daha hızlı ve pratik bir şekilde ulaştırılması sağlanacaktır.

Tablo 5: Destek Hizmetleri Temini Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Ajans Merkez Binasının ve YDO'ların Kira Hizmetleri	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	90.000	0,28
Hizmet Binası ve YDO'ların Elektrik, Su, Doğalgaz Giderleri;	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	70.000	0,22
Hizmet Binası ve YDO'ların Telefon İnternet Giderleri	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	50.000	0,15
Güvenlik ve Temizlik Hizmetlerinin Temini	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	268.000	0,83
Kargo ve Posta Hizmeti	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	25.000	0,08

1.6. Ulaşım Faaliyetleri

Ajans ve YDO faaliyetleri için gerekli ulaşım ihtiyacı hizmet alımı (kiralama) yoluyla karşılanmıştır. 2011 yılında Ajansın ve YDO'ların ulaşım hizmetleri için 2 binek 1 minibüs ve 4 adet arazi aracı olmak üzere toplamda 7 adet araç kiralanmış olup araçların kira sözleşmesi 2013 yılına kadar devam edecektir. Bu araçların yakıt ve bakım masrafları da Ajans tarafından karşılanacaktır.

Bu araçların yanı sıra yapılacak organizasyonlar ve izleme değerlendirme faaliyetleri için de gerek görülmesi durumunda kısa süreli araç kiralama hizmeti temin edilebilecektir. İdari İşler personelinin yolluk giderleri ve ortaya çıkabilecek ekstra ulaşım masrafları da bu kalemden karşılanacaktır.

Tablo 6: Ulaşım Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet	Oran (%)
Kiralık araç hizmeti	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	229.500	0,71
Kiralık araçların yakıt giderleri	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	95.000	0,29
Kiralık araçların bakımları	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	38.500	0,12
Diğer Ulaşım Hizmetleri	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	40.000	0,12

1.7. Bilgi İşlem Altyapısının Geliştirilmesi

Ajansın diğer birimlerince oluşturulan veri tabanlarının ortak bir dilde bütünlüğünün sağlanması amacıyla 2012 yılının ikinci çeyreğine kadar profesyonel bir veri tabanı yönetim sistemi oluşturulacak ve internet sitesine entegrasyonu sağlanacaktır.

2012 yılında aktif olarak kullanımına başlanılacak olan Program Yönetim Sistemi (PYS), Program Geliştirme ve Program Yönetimi ve Yatırım Destek Ofisleri tarafından kullanılmak üzere tasarlanmış bir yazılımdır. Yazılım ile program yönetimi sürecinde organize edilen bilgilendirme ve eğitim toplantı takvimlerinin yayınlanması ve elektronik ortamda başvuruların kabulü, bağımsız değerlendirici başvurularının kabulü ve elektronik ortamda kaydedilmesi, ön inceleme süreçlerinin elektronik ortamda kaydedilmesi ve başvuru sahiplerine süreç ile ilgili bilgilendirmenin daha hızlı olarak yapılması, projelerin teknik ve mali açıdan değerlendirilmesi sonucu oluşan verilerin kaydedilmesi, analizi ve raporlanması, Program Geliştirme ve Program Yönetimi Birimi ile Yatırım Destek Ofisleri tarafından yapılan görüşmelerin kayıt altına alınması, raporlanması ve bunların neticesinde daha geniş ve erişimi kolay bir Paydaş Veri Tabanının oluşturulması mümkün olabilecektir. Ayrıca, söz konusu sistemin veri oluşturma mantığı Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi'ne (KAYS) yapılacak kayıtlar ile uyumlu tasarlanmıştır. Böylelikle sistem üzerindeki verilen KAYS sistemine girişleri hızlı ve doğru bir şekilde gerçekleştirilebilecektir. Son olarak, program ile program yönetimi süreci ile ilgili diğer bilgi ve belgelerin elektronik ortamda kaydedilmesi ve arşivlemenin yapılması da sağlanabilecektir.

Ajansın yaptığı her etkinlik ve destek çağrısının web sitesine üye kişilerin mail adreslerine ve SMS aracılığı ile telefon numaralarına sistematik olarak ulaştırılabilmesini sağlayacak bilgi işlem altyapısının, 2012 yılının ikinci çeyreğinde tamamlanması planlanmaktadır.

Ajans sitesindeki, şuan tamamlanmamış olan “online eğitim” modülünün, 2012 yılının son çeyreğine kadar, “flaş animasyonlarla” sesli ve görüntülü olarak tamamlanması; böylece eğitimlerin daha etkin bir biçimde verilmesi planlanmaktadır.

Ajans bilgi işlem altyapısının güvenliği ve bakımının sağlanması amacıyla bu konuda profesyonel bir firmadan 2012 yılı başından itibaren teknik destek hizmeti alınacaktır.

Tablo 7: Bilgi İşlem Altyapısının Geliştirilmesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet	Oran (%)
Bilgi İşlem Altyapısının geliştirilmesi	İDMİ	01.04.2012 30.06.2012	25.000 TL	0,08
Bilgi İşlem Altyapısının Güvenliği ve Bakımının gerçekleştirilmesi	İDMİ	01.01.2012 31.12.2012	10.000 TL	0,03

2. PLANLAMA, PROGRAMLAMA VE KOORDİNASYON

2.1. Bölge Planı Çalışmaları

2012 yılında öngörülen faaliyetler, 2010-2013 TRA2 Bölge Planı’nda belirtilen amaç ve hedefler doğrultusunda gerçekleştirilecektir. Bölgenin ve Ajansın vizyonuna uygun bir strateji izlenerek bölgede öne çıkan sektörlerle ilişkin rapor ve planların hazırlanması, kritik/stratejik alanlardaki inceleme araştırma ve analiz faaliyetlerinin yürütülmesi, yapılması gereken önemli kamu yatırımlarına ilişkin raporların hazırlanması, bölge içi ve bölge dışı işbirliği fırsatlarının oluşturulması / değerlendirilmesi çalışmalarının yapılması planlanmaktadır. Bu çalışmaların sonuçları, aynı zamanda **10. Ulusal Kalkınma Planı** ile eşgüdümlü yürütülecek olan **2014-2020(3) TRA2 Bölge Planı**’na da temel oluşturacaktır.

2014-2020(3) TRA2 Bölge Planı’nın hazırlık süreciyle ilgili yol haritasının belirlenmesi ve 26 Kalkınma Ajansı’nın hazırlanacak olan 10. Ulusal Kalkınma Planı’na ne tür katkılar sağlayacağını görüşüleceği Kalkınma Ajansları Planlama Birimleri Tecrübe Paylaşım Toplantısı’na katılım ile çalışmalara katkı sağlanacaktır.

Ayrıca 2012 yılından itibaren başlatılacak olan hazırlıklar kapsamında, Bölgede bulunan kamu kurumlarının ziyaret edilmesi, ziyaret öncesinde paydaş analizinin gerçekleştirilmesi ve

Bölge Planı yazım aşamasına gelmeden önce paydaşlar ile koordinasyon faaliyetleri ve sektörlere ilişkin odak grup görüşmelerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Tablo 8: Bölge Planı Hazırlık Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet	Oran (%)
Bölge Planı	ASGEP	01.01.2012 29.02.2012	30.000 TL	0,09

2.2. Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri

Bölge Planında belirtilen amaç ve hedeflere ulaşmak, bölgeyi ve bölge insanını daha yakından tanımak amacıyla; bölgenin sosyo-ekonomik yapısıyla ilgili sektörel ve tematik inceleme – araştırma – analizlerin yapılması planlanmaktadır. Bu bağlamda yapılacak işler araştırma ve geliştirme faaliyetleri altında tasnif edilmiştir.

2.2.1. Araştırma ve Analiz Faaliyetleri

2.2.1.1. Bölgesel Rekabet Analizi Çalışması

Bölge Planı'nın “İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini artırmak” hükmündeki 4. amacı ile “Sanayi altyapısının iyileştirilmesi” ve “Bölge aktörleri ve işletmelerinin etkin, doğru ve hızlı karar verebilme kapasitelerinin arttırılması” hedefleri doğrultusunda, “**Bölgesel Rekabet Edebilirlik Analizi**” yapılması planlanmaktadır. Bu kapsamda “**TRA2 Bölgesi İşyeri Envanteri**”, “**İşgücü Piyasası İhtiyaç Analizi**”, “**Uygun Yatırım Alanları Araştırması**” ve “**Sektör Raporları**” çalışmalarının sonuçlarının da değerlendirmeye katılmasıyla söz konusu rapor hazırlanacaktır. İşin koordinasyonu Ajans adına Araştırma, Strateji Geliştirme ve Planlama Birimi (ASGEP) tarafından yürütülecek ve ihtiyaç duyulması halinde uzmanlık alanlarına göre Ajans uzmanlarının çalışmada görevlendirilmesi sağlanacaktır.

Analiz sonrasında,

- Bölgenin sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinden oluşan işletmelerin iktisadi gelişmişlik düzeyinde etkili olan sorunların tespiti,
- TRA2 Düzey II Bölgesi illerinin mevcut rekabet edebilirlik düzeyinin tanımlanması ve ölçülmesinde kullanılabilecek değişkenlerin belirlenmesi,

- Mevcut ve potansiyel sektörlerin rekabet edebilirliğinin artırılması için gerekli faktörlerin ortaya konması,
- Bölgede sektörel düzeyde stratejilerin geliştirilmesi,
- Bölgesel düzeyde yatırım konularının tespiti ile bölgesel gelişim eksenleri yardımıyla iller düzeyinde yatırım ortamı ve sektör değerlendirmelerinin gerçekleştirilmesi,

hedeflenmektedir. Bölgesel Rekabet Edebilirlik Çalışması'nın tamamlanması sonrasında 2014-2020(3) Bölge Planı'nın altyapısı oluşturulacak, Ajans destek mekanizmalarının oluşturulması konusunda karar verme sürecinin daha sağlıklı olması sağlanacak, bölgenin gelişiminde önem arz edecek olan sektörlerle ilişkin yol haritaları ve eylem planları oluşturulacaktır.

Saha Taraması

İşyeri envanteri çalışması; Bölgesel Rekabet Analizi kapsamında gerçekleştirilmesi planlanan işgücü piyasası ihtiyaç analizi, uygun yatırım alanları araştırması ve sektörel raporlara temel teşkil etmesi açısından önem arz etmektedir. Çalışmanın yürütülmesi amacıyla denekler orta ve büyük işletmelerin tam sayım ile küçük ve mikro büyüklükteki işletmelerin ise örneklem yöntemi kullanılarak Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'na belirlenecektir. Çalışma kapsamında,

- Alan araştırmasının planlanması,
- Anket formlarını sahada uygulayacak anketörlerin eğitilmesi, saha uygulamalarının takip ve kontrol edilmesi,
- Anket ile elde edilen verilerin elektronik ortama aktarılmasını sağlayacak gerekli yazılımın gerçekleştirilmesi,
- Alan araştırması sonrasında elde edilecek sanayi, ticaret ve hizmet envanter raporlarının hazırlanması,
- Anket formlarının işgücü ihtiyaç analizi, uygun yatırım alanları araştırmasına temel teşkil edecek verileri sağlayacak şekilde geliştirilmesi,

gerçekleştirilecektir. Çalışmanın yürütülmesi için ihtiyaç duyulması halinde danışmanlık hizmeti ve üniversiteler ile imzalanan işbirliği protokollerinden faydalanılacaktır.

İşgücü Piyasası Analizi

TRA2 Bölgesi ve iller bazında istihdam yapısının, sektörlerin ihtiyaç duyduğu işgücünün tespitinin yapılması ve bu tespitler neticesinde gelecek 5 yıllık süre içerisinde işgücü piyasasına yönelik istihdam politikalarının geliştirilmesi amacıyla “***İşgücü Piyasası Analizi***”nin yapılması planlanmaktadır. Planlanan bu çalışma ile,

- Mevcut istihdamın nitel ve nicel olarak belirlenmesi sağlanacaktır.
- İllerdeki kalifiye eleman eksikliğini gidermek üzere işletmelerden alınan veriler değerlendirilerek, ihtiyaç duyulan pozisyonlar için gerekli işbirliklerinin oluşturulması ve mesleki eğitim kurslarının açılması ile yetişmiş eleman sıkıntısı, daha az maliyetle sağlanmış olacaktır.
- İstihdamın artırılmasında önem taşıyan girişimciliğin geliştirilmesine katkı sağlanacaktır.
- Nitelikli insan kaynaklarının yetiştirilmesi, istihdam imkânlarının geliştirilmesi, işsizliğin azaltılması ve bölgedeki öncelikli sektörlerin işgücü piyasasının etkinleştirilmesine katkıda bulunulacaktır.

Uygun Yatırım Alanları Araştırması

TRA2 Düzey II Bölgesi ve illeri düzeyinde, mal ve hizmet üretmeye yönelik yatırım kararlarında çeşitli karar kriterleri açısından en uygun alanların/üretim konularının neler olabileceğinin tespitine yönelik inceleme ve raporlamanın yapılması sağlanacaktır. Araştırma sonucunda, ekonomik ve sosyal yapısı büyük ölçüde tarımsal potansiyele bağlı olan bölge illerinde gelecekteki sınai üretim deseninin yeni alternatifler ile çeşitlendirilmesi konusunda beliren gereklilikten hareket ile çeşitli bulguların saptanması, potansiyellerin ortaya çıkarılması ve bunlar ışığında yapılacak değerlendirmeler ile uygun yatırım konularının saptanması amaçlanmaktadır. Ayrıca Uygun Yatırım Alanları Araştırması kapsamında, bölge içi yatırımların bölgesel, ulusal ve uluslararası sermaye dağılımının tespiti yapılarak yatırım ortamının analiz edilmesi sonrasında iyileştirilmesi için yapılması gereken faaliyetler belirlenecek ve raporlanacaktır.

Sektör Bazlı Eylem Planları

Envanter çalışması, işgücü piyasası ihtiyaç analizi, uygun yatırım alanları araştırması kapsamında elde edilen bulgular doğrultusunda rekabet edebilir düzeyde olan sektörlerin

belirlenerek raporların hazırlanması sağlanacaktır. Sektörel bazlı eylem planları ile bölgede potansiyeli olan ve analizler sonucu belirlenen sektörlerin bölgedeki ve Türkiye’deki mevcut yapısına ilişkin karşılaştırmaların yapılması, sorunların ortaya konması, kısa, orta ve uzun vadeli stratejilerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu eylem planlarında,

- Sektörün yapısı, ürünün tanımı, sınıflandırması, diğer sektör ve yan sanayi ile ilişkisinin yanında mevzuatına ilişkin bilgilerin hazırlanması,
- Sektörde uygulanan üretim eğilimleri,
- Üretilen ürüne ilişkin arz, dış ticaret ve talep durumu, arz talep karşılaştırması, pazar araştırması,
- Sektöre ilişkin girdi maliyetlerinin yer aldığı mali analiz tabloları,
- Ticaret/ gümrük, patent, markalaşma vb. etmenlerin dikkate alınarak bölgesel teşvik ve yardımların incelenmesi,
- Sektörün bölgedeki ve Türkiye’deki mevcut yapısına ilişkin karşılaştırmaların yapılması, sorunların ortaya konması, fiyatların gelişimi ve belirlenen mevcut ve potansiyel pazarlar için stratejilerin geliştirilmesi
- Sektörün rekabet edebilirliğinin ve verimliliğinin sağlanabilmesi için kısa, orta ve uzun vadeyi kapsayacak şekilde somut önerilerin sunulması,

hususlarına yer verilecektir.

Tablo 9: Bölgesel Rekabet Edebilirlik Analizi Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
Bölgesel Rekabet Edebilirlik Analizi Çalışması	ASGEP	20.09.2011 16.11.2012	45.000	0,14	4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini artırmak.
Saha Taraması	ASGEP	05.11.2012 09.03.2013	50.000	0,15	
İşgücü Piyasası Analizi	ASGEP	12.03.2012 14.05.2012	45.000	0,14	
Uygun Yatırım Alanları Araştırması	ASGEP	17.05.2012 16.07.2012	45.000	0,14	
Sektörel Eylem Planı	ASGEP	19.07.2012 17.09.2012	45.000	0,14	

2.2.1.2. Süt ve Süt Ürünleri Kümelenmesi Çalışması ve Süt Sanayi Eylem Planı

Bölge süt ve süt ürünleri sektöründe birbirleriyle mal ve hizmet girdi-çıktı ilişkisi olan üreticilerin belli bir coğrafi alanda yoğunlaşması bakımından önemli bir kümelenme potansiyeline sahiptir. Bölgede söz konusu değer zincirinin tamamlanmasına katkıda

bulunarak yerel hasılanın oluşumuna, ekonomik bir alan yaratılmasına ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunulmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu çerçevede 2012 yılı içerisinde bu alanda önde gelen örneklerin incelenmesi ve tecrübe paylaşımı amacıyla yurtiçi ve bu konuda tecrübeli Fransa, İtalya gibi ülkelere yurtdışı teknik inceleme ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Yapılan literatür ve kaynak taramaları, araştırma ve analizler ile teknik ziyaretlerden elde edinilen bilgi ve tecrübeler ışığında TRA2 Bölgesi süt endüstrisi yoğunlaşması tespit edilecektir. Ayrıca bölgesel rekabet analizi sonuçlarından da faydalanılarak 2012 yılı sonunda başlayacak olan TRA2 Süt Sanayi Eylem Planı 2013 yılında tamamlanacaktır.

Tablo 10: Süt ve Süt Ürünleri Kümelenmesi ve Süt Sanayi Eylem Planı Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
Süt ve Süt Ürünleri Kümelenmesi ve Süt Sanayi Eylem Planı Çalışması	ASGEP	01.01.2012 31.12.2012	50.000	0,15	2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak.

2.2.1.3. TRA2 Bölgesi Yeraltı Kaynakları Çalışması

2011 yılı içerisinde yapılan ön incelemeler doğrultusunda Sarıkamış civarında gözlenen obsidiyen taşlarının kaynak/rezerv tespiti ile işlenerek süs eşyası olarak değerlendirilmesi amacıyla yapılan analizler sonucu obsidiyen oluşumlarının yoğunlaştığı alanlar belirlenmiştir. Kars Valiliği, Sarıkamış Belediyesi ve Sarıkamış Kaymakamlığı'na alanların ruhsatlandırılması için girişimlerde bulunulmuştur. Alan ruhsatlarının alınması durumunda yapılacak kaynak/rezerv tespiti çalışması söz konusu kamu kurumlarının elinde olacağından ocak açılması ve taşın ekonomiye kazandırılması gibi çalışmalar bu kurumlar tarafından koordine edilecektir. 2012 yılı içerisinde ise rezerv tespiti ve söz konusu taşın ekonomik değeri/getirisine yönelik ayrıntılı analizler yapılacaktır.

Ayrıca, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA) ile yapılan işbirliği kapsamında TRA2 Bölgesi illerinde bulunan yeraltı kaynaklarının ve kullanım alanlarının tespit edilmesi amacıyla "TRA2 Bölgesi Yeraltı Kaynakları Çalışması" yapılmaktadır. Çalışma kapsamında MTA'nın bölgede yapmış olduğu tüm çalışmalar derlenerek analiz edilecek ve "İnceleme Raporu" oluşturulacaktır. MTA ile 2011 yılı Aralık ayında başlayan derleme çalışmaları 2012 yılının ilk yarısında bitirilecek olup ikinci yarısında ise kayda değer madenlerle ilgili yerinde incelemeler yapılacak ve ekonomiye kazandırılması yönünde çalışmalar yapılacaktır.

Tablo 11: TRA2 Bölgesi Yeraltı Kaynakları Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
TRA2 Bölgesi Yeraltı Kaynakları Çalışması	ASGEP	01.01.2012 31.12.2012	150.000	0,46	Amaç 3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak. Amaç 4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini arttırmak.

2.2.1.4. Yürüyüş, Bisiklet ve Manzaralı Safari Rotaları Çalışması

Bölge turizm hareketlerini yılın tamamına yaymak ve potansiyeli maksimum oranda kullanmak amacıyla TRA2 Bölgesi rota çalışmasına 2011 yılı içerisinde başlanmıştır. Çalışma kapsamında Kars İli Sarıkamış İlçesi genelinde 127 kilometrelik güzergâhta işaretleme yapılmış olup, uluslararası işaretler kullanılarak yürüyüş, bisiklet, cip, safari, manzaralı araç yolu ve kültür turları gibi toplamda 257 kilometrelik rotalar belirlenmiş, kavşak noktalarına tabelalar yerleştirilmiş ve GPS koordinatları saptanarak haritalar oluşturulmuştur. Bu çalışmalar 2012 yılı içerisinde dört ile yayılacak şekilde devam edilecektir.

Dört il içerisinde rota belirleme ve yönlendirme ve bilgilendirme levhalarının tamamlanmasını müteakip broşür, kitapçık ve kitaplar şeklinde basımları ve tanıtımları yapılacaktır.

Rota çalışmaları Danışmanlık hizmeti alınarak Ajans personelinin katılımıyla gerçekleştirilecektir. Ajans personeli rotaların etkinliği ile hazırlanacak yazılı dokümanların kontrolünden sorumlu olacaklardır.

Bu çalışmaların tamamlanması sonrasında güzergâhlar üzerindeki altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve yerel halkın söz konusu turizm faaliyetleri içerisine girmeleri, sahiplenmeleri ve ekonomik gelir elde etmelerine yönelik temel rehberlik, dil ve hizmet eğitimleri yapılacaktır.

Söz konusu rotaların bölge halkı tarafından kullanılması ve bölge halkının yaşam kalitesinin arttırılmasına katkı sağlaması amacıyla Üniversiteler, Milli Eğitim Müdürlükleri kanalıyla yürüyüş kulüpleri/takımları kurulması ve yürüyüş/bisiklet organizasyonlarının yapılması için işbirlikleri yapılması planlanmaktadır.

Tablo 12: Yürüyüş, Bisiklet ve Manzaralı Safari Rotaları Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
Yürüyüş, Bisiklet ve Manzaralı Safari Rotaları Çalışması	ASGEP	01.01.2012 31.12.2012	80.000	0,25	3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak.

2.2.1.5. Sağlık Turizmine Yönelik Araştırma Çalışmaları

Turizm sektörü içinde; ülkemize bıraktığı kişi başı hasıla bakımından en yüksek katma değere sahip olan sağlık turizmi, dünyada ve ülkemizde her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. Sağlık turizminde Bölgenin potansiyelini açığa çıkarmak ve alternatif turizm kollarını geliştirmek temelli çalışmalar yapılması planlanmaktadır. Sağlık Turizmi çalışmaları bünyesinde, Ağrı Diyadin Termal Kaplıcaları'nın ve bölgedeki tuz mağaralarının insan sağlığı üzerine etkileri ve kapasitelerinin analizleri ve planlama çalışmaları yapılarak, potansiyel kullanım alanları ve uluslararası standartlarda tesislerin planlı bir şekilde turizm sektörüne kazandırılması ve ekonomik gelişmeye katkı sağlamaları hedefleriyle **“Sağlık Turizmine Yönelik Araştırma Çalışmaları”** yapılması planlanmaktadır.

Bu çerçevede, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından bölgemizde yapılmış çalışmaların incelenmesi sonucunda belirlenecek termal suyun kapasite ve niteliklerine göre belirlenecek kullanım alanları çerçevesinde hak sahipleriyle görüşülerek Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın onayına sunulmak üzere fiziksel planlar hazırlanacak ve sonrasında özel yatırımcıların yatırım yapmaları yönünde çalışmalar gerçekleştirilecektir. Söz konusu planlama çalışmalarının Ajansımızı teknik desteği ile Ağrı Valiliği Özel İdare Genel Sekreterliği kanalıyla gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Planlama çalışmalarının 2012 yılı sonunda tamamlanması hedeflenmektedir.

Tablo 13: Sağlık Turizmine Yönelik Araştırma Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
Sağlık Turizmine Yönelik Araştırma Çalışmaları	ASGEP	01.01.2012 31.12.2012	200.000	0,62	3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak.

2.2.1.6. Turizm Stratejisi

Bölgemiz turizm değerlerinin gelecek nesillere aktarılması temel amacının yanı sıra bölge halkının sosyo-ekonomik refahına katkı sağlamasına yönelik kullanılması amacıyla, bölge illerinde yapılabilecek turizm faaliyetlerinin belirlendiği, söz konusu turizm faaliyetleri için

gerekli altyapı ve üstyapı çalışmalarının tanımlandığı, il düzeyinde çalıştaylar ile katılımın sağlandığı ve 2012 yılı içerisinde gerçekleştirilecek Bölgesel Turizm Çalıştayı ile bölge ve ülke düzeyinde görüş ve beklentilerin yansıtılacağı ve turizm ürünlerinin belli başlı turizm türlerine göre detaylı olarak hazırlanacağı, söz konusu turizm türlerine göre yapılması gerekenlerin belirtileceği bir Bölgesel Turizm Stratejisi oluşturulması hedeflenmektedir.

Strateji ile hedef pazarların belirlenmesi ve Pazar dilimlerine göre farklılaşacak bir turizm tanıtım / pazarlama stratejisinin ve eylem planının oluşturulması hedeflenmektedir. Söz konusu çalışmanın hizmet alımı ve Ajans personelinin etkin katılımı ile gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
Turizm Stratejisi	ASGEP	01.01.2012 31.12.2012	100.000	0,31	3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak.

2.2.1.7. TRA2 Bölgesi Arıcılık Çalışmaları

Bölge Planı'nın “*Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak*” amacı kapsamında Ardahan'da Şubat Ayı içerisinde arıcılık sektöründeki sorunların ve çözüm yollarının görüşüleceği bir “TRA2 Bölgesi Arıcılık Çalıştayı” düzenlenmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda 2011 yılında Ardahan ilindeki paydaşlar ile görüşmeler yapılmış “Ardahan Arıcılık Mevcut Durum Analizi Raporu” hazırlanmış olup Ardahan çevresindeki arıcılık faaliyetlerine ilişkin mevcut durum araştırma çalışmaları devam etmektedir. Bu çerçevede Ardahan ve çevre illerden yaklaşık 60-70 kişinin katılımı planlanan çalıştay sonrası çıktılar değerlendirilerek çalıştay sonuç raporu hazırlanacaktır. Hazırlanacak raporun kitap haline getirilerek basılması ve ilgili paydaşlara dağıtılması planlanmaktadır.

Tablo 14: TRA2 Bölgesi Arıcılık Çalıştayı

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
TRA2 Bölgesi Arıcılık Çalıştayı	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 29.02.2012	15.000	0,05

2.2.1.8. Kazın Ekonomik Potansiyelinin Araştırılması

Türkiye'deki toplam kaz varlığının %50'den fazlasının bulunduğu Kars ve Ardahan İllerinde kazcılığın mevcut durumu, yaşanan sorunlar, çözüm önerileri ve yerel paydaş görüşlerinin de yer aldığı çok fazla çalışma yoktur. Kazcılığın sorunlarının tespiti ve konu ile ilgili

programların geliştirilebilmesi için yılın 2. çeyreğinde ayrıntılı bir araştırma raporu hazırlanacaktır. Araştırma sonuçlarına göre önümüzdeki dönemde Ajansın uygulayabileceği bir mali destek programı oluşturulması hedeflenmektedir.

Tablo 15: Kazın Ekonomik Potansiyelinin Araştırılması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Kazın Ekonomik Potansiyelinin Araştırılması	YDO ve Koor. Birimi	01.04.2012 31.06.2012	15.000	0,05

2.2.1.9. TRA2 Bölgesi’nde Yetişen Endemik Bitkiler Çalışması

Yapılacak çalışma ile TRA2 Bölgesi illerinde yetişen endemik bitkilerin tespiti, haritalanması, analizi, korunması, yaygınlaştırılması, kullanım alanlarının saptanması, pazar araştırması, raporlanması ve yerel halka alternatif iş alanlarının oluşturulması amaçlanmaktadır. Söz konusu çalışma, Ajansımız ve Ardahan Üniversitesi arasında imzalanan işbirliği protokolü çerçevesinde gerçekleştirilecektir. İşin koordinasyonu Ajans adına Araştırma, Strateji Geliştirme ve Planlama Birimi (ASGEP) tarafından yürütülecektir. Raporlar en az 3 (üç) Ajans uzmanından oluşan bir komisyon tarafından değerlendirilecektir. Çalışmanın;

- Saha ziyaretleri öncesinde gerekli yazın taramasının yapılması,
- Saha ziyaretlerinin ve incelemelerinin gerçekleştirilmesi ve sonuçların raporlanması,
- Araştırmanın tamamlanmasını müteakip çalışmaların yemek kültürü, ilaç bitkileri ve envanter çalışmalarını içerecek şekilde üç ayrı kitap halinde hazırlanması

şeklinde üç aşamada tamamlanması planlanmaktadır.

Gerçekleştirilecek olan çalışmalar ile,

- Bölgenin doğal zenginliklerinin **kayıt altına alınması**,
- TRA2 Bölgesi’nin **flora zenginliğinin öneminin aktarılması**,
- Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda yürütülecek olan “Kırsal Alanda Ekonominin Çeşitlendirilmesi Çalışması” ile **bütünlük sağlanması**,
- **Kırsal alanda girişimcilik faaliyetlerinin** teşvik edilmesi,
- Bölgenin doğal zenginliklerinin **kayıt altına alınması, korunması, yaygınlaştırılması, kullanım alanlarının saptanması, pazar araştırması ve raporlanması**
- Bölge üniversitelerinin **akademik birikimine katkı sağlanması**,

- Bitkilerin toplanması, işlenmesi, satışı süreçlerinde yerel halkın istihdam edilerek bölge halkına alternatif gelir sağlanması,
- Üretilen ürünlerin *telif haklarının alınması, ulusal ve uluslararası fuarlara katılım vb. hususlar ile pazar olanaklarının* sağlanması

hedeflenmektedir. Bu çalışmayı müteakiben, Ajansımızın TRA2 Bölgesi'nde dengeli bir kalkınmayı gözetmesi bakımından endemik bitkiler ile Ardahan ili için önemli bir fırsat yaratılmasına ve Bölgede üretilen bitki çeşitlerinin tespiti, kullanım alanlarının belirlenmesi, ekonomik alanda değerlendirilmesine yönelik çalışmalar da yapılması planlanmaktadır.

Tablo 16: TRA2 Bölgesi'nde Yetişen Endemik Bitkiler Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
TRA2 Bölgesi'nde Yetişen Endemik Bitkiler Çalışması	ASGEP	01.01.2012 31.12.2012	75.000	0,23	Amaç 2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak.

2.2.1.10. Alternatif İş Kollarının Araştırılması

Bölgede kırsal kesimde geçimini hayvancılık ile sağlayan halkın gelir seviyesinin artırılabilmesi hayvancılığın yanı sıra yapacakları alternatif faaliyetlere bağlıdır. Bu kapsamda hane halkı tarafından mevcut hayvancılık faaliyetinin yanı sıra yapılabilecek veya bölgedeki dezavantajlı gruplar tarafından (engelliler, kadınlar, yoksullar, sosyal dışlanmaya maruz kalmış bireyler) yapılabilecek faaliyetler araştırılarak bölge için uygulama önerileri ile ekim ayında bir rapor olarak yayınlanacaktır.

Tablo 17: Alternatif İş Kollarının Araştırılması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Alternatif İş Kollarının Araştırılması	YDO ve Koor. Birimi	01.06.2012 31.10.2012	20.000	0,06

2.2.1.11. İlçe Stratejilerinin Belirlenmesi

Yerelin sorunlarına çözüm bulunması ve yerel kalkınma dinamiklerinin harekete geçirilmesi amacıyla bölgede yer alan ilçelerin tamamında toplantılar gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşlarının katılım sağlayacağı toplantılarda ilçelere ilişkin mevcut durum analizi, sorunların tespiti ve çözüm önerileri, bölgeyi daha ileriye taşımak için fikirlerin tartışılmasıyla bu toplantılardan ve diğer kaynaklardan temin

edilen veriler ışığında ilçe stratejilerini içeren raporlar hazırlanacaktır. Raporların hazırlanması ve toplantıların düzenlenmesi, bölgenin kalkınmasında ve bölgedeki yatırım olanaklarının değerlendirilmesinde öncülük edilmesi için bölgenin sorunlarının yerel aktörlerle birlikte tespit edilip onlarla birlikte çözüm yollarının bulunması açısından büyük bir önem teşkil etmektedir. İlçe stratejilerini içeren raporların hazırlanması sonrasında her bir ilçe sorunları ve ihtiyaçları dâhilinde alt bölgeler halinde gruplanacak, destek programlarının çerçevesinin oluşturulması konusunda daha sağlıklı görüş bildirme olanağı sağlanacaktır. Söz konusu faaliyetlerin 2012 yılında başlayıp 2013 yılının ilk yarısına kadar sürmesi planlanmaktadır.

Tablo 18: İlçe Stratejilerinin Belirlenmesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
İlçe Stratejilerinin Belirlenmesi	ASGEP	01.01.2012 31.12.2012	25.000	0,08	1: Yaşam kalitesini artırmak, 2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak, 3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak, 4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini arttırmak.

2.2.1.12. GÜDÜMLÜ PROJE ANALİZLERİ

Güdümlü Proje Desteği (GPD), bölgesel gelişmenin hızlandırılması, bölgenin rekabet edebilirliğinin güçlendirilmesi ve bölgedeki iş ortamının iyileştirilmesi açısından önem taşıyan projelerin Ajansın öncülüğü ve koordinasyonu ile desteklenmesidir. GPD'yi diğer mali destek yöntemlerinden farklı kılan esas unsur, Ajansın öncülüğü ile başlatılmış olmasıdır. Bu kapsamda; Ajans, ilk fikri oluşturma aşamasından itibaren genel çerçevesini ortaya koymuş olduğu projeyi uygulayacak muhtemel aktörleri belirlemek için gerekli koordinasyonu yürütür.

Ajans GPD kapsamında;

- İş geliştirme merkezleri, teknoparklar ve teknoloji geliştirme merkezleri kurulması,
- İşletmelerin ortak kullanımına açık fuar, ticaret merkezi, sergi salonu, laboratuvar ve atölyelerin yapılması,
- İşletme destekleri faaliyetlerinin yürütülmesi,

konularında proje teklif çağrısı yöntemi uygulamadan destek sağlayabilir.

Yukarıda yer alan konular kapsamında ve Bölge Planında öne çıkan sektör ve konularla örtüşen projelere destek sağlanır. Bu amaca binaen; illerde yapılacak toplantılar, Ajansımız ve ilgili kurumların internet siteleri üzerinden yapılacak anketler ve sosyal medya imkânlarından faydalanılarak bölge içi ve dışından proje teklifi ve/veya proje önerilerinin toplanması ile katılımcılığın sağlanması hedeflenmektedir. Söz konusu önerileri de dikkate alarak “Güdümlü Proje Analizleri”nin yapılarak, bu analizlerin sonuçlarına göre 2013 yılında desteklenecek güdümlü projeler belirlenecektir.

Tablo 19: Güdümlü Proje Analizleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
Güdümlü Proje Analizleri	ASGEP	02.04.2011 28.09.2012	17.000	0,05	Amaç 1: Yaşam kalitesini artırmak, Amaç 2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak, Amaç 3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak, Amaç 4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini arttırmak.

2.2.1.13. Alternatif Destek/Finansman Mekanizmalarının Araştırılması

Bölgede ortak girişim kültürünün gelişmemiş olması ve bunun sonucu olarak birçok işletmenin kuruluş sermayesinin yetersiz kalması girişimcilerin daha yolun başında finansman sorunları ile karşılaşmalarına yol açmaktadır. Bu sorunların çözümüne yönelik olarak, bölgedeki finans kurumları, KOBİ yöneticileri ve girişimcilerin kurdukları sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile görüşmeler yapılarak işletmelerinin finans kaynaklarına ulaşım imkânları ve bu konuda yaşadıkları sıkıntılar üzerine bir araştırma yapılacaktır. Bu sayede sıkça görülen sorunlar gerek KOBİ’ler açısından gerekse finans kurumları açısından tespit edilebilecektir. Ardından günümüzdeki alternatif finansman mekanizmaları ve bunların uygulama usulleri üzerine bir çalışma yapılacaktır. Elde edilen veriler ışığında ve bölge girişimcilerinin ihtiyaçları göz önüne alınarak finansman problemlerin çözümüne yönelik kalkınma Ajansları bünyesinde ve/veya kontrolünde alternatif bir finansman mekanizması oluşturulmaya çalışılacaktır.

Tablo 20: Alternatif Destek/Finansman Mekanizmalarının Araştırılması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
Alternatif Destek/Finansman Mekanizmalarının Araştırılması	PGYB	01.01.2012 31.12.2012	10.000	0,03	Amaç 4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini arttırmak.

2.2.1.14. IPA ve Diğer Fon Kaynaklarına İlişkin Yürütülecek Faaliyetler

Ajans, AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı, IPA kapsamında faaliyet alanı TRA2 Bölgesini hedef alan Operasyonel Programlara proje faydalanıcısı veya ortak olarak başvuruda bulunacak, bu projeler için gerekebilecek hazırlık ve araştırma faaliyetlerini gerçekleştirecektir.

Bu kapsamda, öncelikle Bölgesel Kalkınma Bileşeni IPA-3 kapsamında halihazırda yürütülen ve ön çalışmaları gerçekleştirilen kamu kurum ve kuruluşlarının proje ve faaliyetlerine teknik uzman personel desteği, gerekli fizibilite çalışmaları ve danışmanlık hizmetleri sağlanacaktır. Ayrıca, IPA-3 kapsamında Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2011 yılı içerisinde faaliyetlerine başlanması planlanan ve Bölgenin turizm gelirlerinin artırılmasına katkı sağlaması beklenen “Erzurum, Erzincan ve Kars Kış Turizmi Koridoru Projesi” kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlerin TRA2 Bölge Planında turizm sektörü açısından ifade edilen öncelikler bağlamında takip edilecek ve koordinasyonun sağlanmasına katkıda bulunulacaktır.

Aynı şekilde, Ağrı, Ardahan, Iğdır ve Kars İllerinde AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı, İnsan Kaynaklarını Geliştirme Operasyonel Programı IPA-4 çerçevesinde uygun başvuru sahibi olması halinde ilgili kurum ve kuruluşlarla ortaklıklar kurularak proje hazırlanması, gerekli fizibilite çalışmalarının yürütülmesi, dokümanların hazırlanması ve projelerin yürütülmesi planlanmaktadır.

Ajansın proje faydalanıcısı veya ortak olarak başvuruda bulunabileceği diğer ulusal ve uluslararası mali destek programları çerçevesinde gerçekleştirilecek hazırlık ve araştırma faaliyetlerini gerçekleştirmek, proje hazırlamak ve yürütülmesi için gereken çalışmaları gerçekleştirmek ve kamuoyunu bu konuda bilgilendirmek de faaliyetlerimiz arasında yer alacaktır.

Tablo 21: IPA Ve Diğer Fon Kaynaklarına İlişkin Yürütülecek İşlemler

Faaliyet Adı	Sorumlu su	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
IPA Ve Diğer Fon Kaynaklarına İlişkin Yürütülecek İşlemler	PGYB	01.01.2012 31.12.2012	40.000	0,12	1: Yaşam kalitesini artırmak, 2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak, 3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak, 4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini arttırmak.

2.2.1.15. Yenilenebilir Enerji Çalışması

TRA2 Bölgesinde yapılmakta olan tarım ve hayvancılık faaliyetlerinden kaynaklanan artıkların çevreyi kirletmesinin engellenmesi ve bu artıkların ekonomiye tekrar kazandırılması için yaz döneminde “Yenilenebilir Enerji Raporu” hazırlanacaktır. Rapor; yenilenebilir enerji kavramını, bölgede bu amaçla kullanılabilecek maddeleri ve alternatif kullanım yöntemlerini içerecektir.

Tablo 22: Yenilenebilir Enerji Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Yenilenebilir Enerji Çalışması	YDO ve Koor. Birimi	01.06.2012 31.08.2012	20.000	0,06

2.2.1.16. Sosyal Sektör Çalışmaları

Bölgede uzun yıllardır gözlemlenen göç eğiliminin yanı sıra kamu çalışanlarının görev yapma sürelerinin kısalığı bölgenin en önemli sorunları olarak ortaya çıkmaktadır. 2011 yılında “TRA2 Bölgesi Sağlık Altyapısı Mevcut Durum ve Sorunları” çalışması ile bölgenin sağlık altyapısına ilişkin durum ortaya çıkmış olup DFD kapsamında gerçekleştirilen TRA2 göç araştırması ise devam etmektedir.

Bu bağlamda yapılacak çalışmalar arasında 2012 yılında gerçekleştirilecek olan sosyal memnuniyet araştırmaları eğitim ve sağlık alanlarında olacaktır. Birebir görüşmeler yapılarak gerekli verilerin toplanması, memnuniyetsizliklerin ve sebeplerinin saptanması ve çözümüne yönelik önerileri içerecek araştırmanın önümüzdeki iki yıl içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

Tablo 23: Sosyal Sektör Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
Sosyal Sektör Çalışmaları	ASGEP	05.11.2012 01.03.2013	40.000	0,12	Amaç 1: Yaşam kalitesini artırmak

2.2.1.17. TRA2 Bölgesi'nde Uygulanan Sosyal Politikaların Etki Analizi

Bölgeyi ve bölge insanını daha yakından tanımak ve bölgesel kalkınma politikalarının daha bilimsel bir temele oturtulabilmesi amacıyla “TRA2 Bölgesi'nde Uygulanan Sosyal Politikaların Etki Analizi” çalışması yapılması öngörülmektedir.

Tablo 24: TRA2 Bölgesi'nde Uygulanan Sosyal Politikaların Etki Analizi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
TRA2 Bölgesi'nde Uygulanan Sosyal Politikaların Etki Analizi	ASGEP	01.01.2012 31.12.2012	40.000	0,12	Amaç 1: Yaşam kalitesini artırmak

2.2.1.18. TRA2 Bölgesi STK Mevcut Durum Analizi

TRA2 Bölgesi illerinde bulunan sivil toplum kuruluşlarının (STK) envanterinin hazırlanması ile STK'ların karşılaştıkları sorunlar hakkında araştırma yapılarak sorunların çözümüne yönelik mevzuat ve uygulama değişikliklerini içerecek önerileri kapsayacak bir çalışmanın yapılması planlanmaktadır. Çalışma çerçevesinde, yüz yüze görüşmeler, odak grup toplantıları ve mevzuat incelemesi gerçekleştirilecektir.

Tablo 25: TRA2 Bölgesi STK Mevcut Durum Analizi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
TRA2 Bölgesi STK Mevcut Durum Analizi	ASGEP	01.01.2012 31.12.2012	35.000	0,11	Amaç 1: Yaşam kalitesini artırmak, Amaç 2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak, Amaç 3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak, Amaç 4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini artırmak.

2.2.1.19. Hayvancılıkta Bölgesel Gelişmenin Sağlanması için Kalkınma Ajansları ile İşbirliği Faaliyetleri

Ajans koordinasyonunda, DAKA, DİKA ve KUDAKA ile hayvancılık sektörünün bölgesel sorunlarının tespiti, fırsatlar ve tehditlerin değerlendirilmesi, teşvik sistemlerinin değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi yönünde stratejiler geliştirilmesi, mevcut uygulamaların iyileştirilmesi, verimliliğin artırılması ve sektörün geliştirilmesi için yıl boyunca araştırmalar yapılması, çalıştay düzenlenmesi, ilgili kurum ve kuruluşlar ile toplantılar yapılması şeklinde işbirliği ve araştırma geliştirme faaliyetleri düzenlenecektir.

Tablo 26: Hayvancılıkta Bölgesel Gelişmenin Sağlanması için Kalkınma Ajansları ile İşbirliği Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
Hayvancılıkta Bölgesel İşbirlikleri	PGYB	01.01.2012 31.12.2012	40.000	0,12	2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak.

2.2.2. Toplantı ve Organizasyonlar

2.2.2.1. Gıda İşlemede Hijyenin Önemi Ve Ürün Kalitesi Üzerine Etkileri Paneli

Bölgedeki gıda üreticilerinin markalaşma ve katma değerli ürün üretimine yönlendirilebilmesi için öncelikle hijyen ve ürün kalitesi konularında bilinç düzeyinin artırılması gerekmektedir. Konu ile ilgili olarak ocak ayı içerisinde ülke genelinde bilinen üretici markaların yöneticilerinin, market zincirlerinin satın alımcılarının ve üniversite hocalarının yer alacağı bir panel düzenlenmesi planlanmaktadır. Panel ile bölgedeki gıda üreticilerinin hijyen, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği, markalaşma konularında bilgilendirilmesinin yanı sıra bölgenin gıda üretimindeki öneminin sektör temsilcileri ve kamuoyuna duyurulması hedeflenmektedir.

Tablo 27: Gıda İşlemede Hijyenin Önemi ve Ürün Kalitesi Üzerine Etkileri Paneli

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Gıda İşlemede Hijyenin Önemi ve Ürün Kalitesi Üzerine Etkileri Paneli	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.01.2012	20.000	0,06

2.2.2.2. Bölgesel Kalkınma Platformları

Bölgede; yerel düzeyde sahiplenmenin artması, paydaşların bir araya gelerek bölge sorunlarının tartışılması, çözüm önerilerinin oluşturulması ve çalışmalarla ilgili ulusal düzeyde kamuoyu oluşturularak bölge ile ilgili karar vericileri etkilemek üzere kalkınma platformlarının kurulması hedeflenmektedir. Platformlarda bölgenin gelişmesine katkıda bulunmak isteyen kamu kurumları, üniversite ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri ile işadamları ve kanaat önderleri yer alacaktır. Platformlara bölge dışında yaşayan bölge kökenli kişilerin de katılması hedeflenmektedir. Platformun her yıl en az bir defa toplantı yapması, bu toplantıda çalışma gruplarının oluşturulması ve faaliyetlerin bu çalışma grupları tarafından yürütülmesi planlanmaktadır. Yapılacak çalışmalar, hazırlanacak raporlar ve oluşturulacak kamuoyu ile bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir. İl ve/veya ilçe düzeyinde kurulacak olan platformların sekreteriyalarını YDO'lar yapacaktır.

Tablo 28: Bölgesel Kalkınma Platformları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Bölgesel Kalkınma Platformları	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.12.2012	20.000	0,06

2.2.3. Bölgesel Bilgi Sistemleri Çalışması

Ülkemizde resmi hizmetlerin internet üzerinden verilmesi ve kamu kurumlarının gerekli gördükleri verileri toplumla paylaşması çalışmaları son birkaç senedir ivme kazanmış, bazı Bakanlıklar ve kamu kuruluşları bu alanda önemli gelişmeler kaydederek kendi sistemlerini kurmuş ve internet ortamında hizmet vermeye başlamışlardır. Ancak bu çalışmalar, Bakanlıklar ya da kamu kuruluşları bazında kurulmakta, her sistem birbirinden bağımsız olarak çalışmakta ve Bölge, İl, İlçe düzeyinde ihtiyaç duyulan istatistiksel bilgileri sağlayamamaktadır. Bu eksiklik bölgesel planlama ve programlama yükümlülüğü bulunan Ajanslar ölçeğinde düşünüldüğünde; İlçe, İl ve Bölge düzeyindeki istatistik ve diğer bilgilere ulaşılması ve bunların güncel olarak takip edilmesinde zaman kaybına ve gereksiz resmi yazışmaya neden olmaktadır.

Ajansların hizmet alanlarının genişliği düşünüldüğünde; Bölgedeki ihtiyaçların analizinde, acil eylem planlarında ve stratejik eylem planlarının hazırlanmasında ihtiyaç duyulan verilerin, İl ve Bölge bazında veri üreten tüm kamu kurum ve kuruluşlarının katılımıyla oluşturulacak bir veri tabanında saklanması büyük önem arz etmektedir. Aynı zamanda söz konusu veri tabanı özellikle Yatırım Destek Ofislerinin İl ve Bölge bazında ihtiyaç duyacakları bilgileri tek bir kaynaktan sağlayabileceği gibi, geliştirilecek bir ara yüz ile ihtiyaç duyan herkesin bölgesel verilere ulaşması sağlanabilecektir.

Veri tabanının Ajans çatısında toplanması ile bölge bazında veri sağlayan dinamik bir yapı oluşturulacaktır. Oluşturulan programın tüm bölgelerde uygulanması durumunda, Ajansların yanı sıra Bakanlıklarda kendi taşra kuruluşlarının bilgi, envanter ve istatistiksel bilgilerini toplu halde görme imkanı bulacaklardır.

Aynı zamanda bu veri tabanı mekanla da ilişkilendirilerek “veri toplama ve depolama” özelliğinin yanında “analiz ve görselleştirme” işlemlerini de yapabilecek kapasiteye gelecektir. Bu sayede oluşturulacak bir coğrafi bilgi sistemi ile maliyet ve zaman kullanımında etkinlik, etkin haberleşme, işbirliği ve entegrasyon sağlanarak daha doğru kararlar alınabilecektir.

Bu kapsamda 2012 yılında;

- Ajans bünyesinde bu işleri takip edecek 3 kişilik bir ekibin oluşturulması,

- Ajansın ürettiği ve kullandığı verilerin bu sistemde kullanılabilecek standartlarda olması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için çalışmalar,
- Bölgedeki veri üreten kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde bu sistemde kullanılabilecek standartlarda veri üretilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için çalışmalar,
- Bölgedeki belediyelerle, 5393 sayılı belediyeler kanunu gereği oluşturmaları gereken coğrafi ve kent bilgi sistemleri çalışmalarının takibi, bu çalışmaların kurulacak bölgesel bilgi sistemlerine uygun bir şekilde yapılması için gereken koordinasyon sağlanması,
- Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Eylül-2011 tarihli KÖYDES projesi ile ilgili CBS altyapısının oluşturulmasına yönelik tebliğinden sonra Bölgedeki il özel idareleri ile yapılacak çalışmalarla ilgili işbirlikleri kurulması ve bu çalışmaların kurulacak bölgesel bilgi sistemlerine uygun bir şekilde yapılması için gereken koordinasyon sağlanması,
- Standart veri üretimi, saklanması, depolanması ve CBS'leri hakkında bölgede farkındalığın oluşması için 2012 yılı 2. Yarisında "Kalkınma ve CBS" temalı bir çalıştay düzenlenmesi planlanmaktadır.

Bu çalışmalar sonrası önümüzdeki 2 yıl içerisinde bölgesel coğrafi bilgi sisteminin kurulması planlanmaktadır. Böylelikle; bölgedeki her türlü kullanıcıya yetkileri seviyesinde bölgeye ait en güncel ve doğru verilere ulaşma imkânı sağlanacak, birbirinden habersiz üretilen ancak kullanılamayan verilerin verimli kullanımı sağlanacak, her kurumun ayrı masraflarla aynı veriyi üretmesinin önüne geçilecek, kurumlar arasında etkin ve güncel bir iletişim ve paylaşım kültürünün sürdürülebilirliği sağlanacak ve en önemlisi karar vericilerin daha doğru ve hızlı karar verebilmelerine olanak sağlanacaktır.

Tablo 29: Bölgesel Bilgi Sistemleri Çalışması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
Bölgesel Bilgi Sistemleri Çalışması	ASGEP	01.01.2012 31.12.2012	40.000	0,12	Amaç 4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini artırmak

3. KURUMSAL İLETİŞİM, TANITIM VE ORGANİZASYON

Ajansın kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve uluslararası kuruluşlar arasındaki iletişimini en iyi şekilde sağlamak ve

yönetmek için 2011 yılı içerisinde oluşturulan iletişim stratejisi kapsamındaki faaliyetlerin yapılmasına devam edilecektir.

3.1. Kurumsal İletişim, İşbirlikleri ve Koordinasyon

TRA2 Bölgesi'nde ve Ulusal ölçekte yayın yapan yerel ve yaygın basın organlarının takip edilmesine devam edilecektir. Ajansın bu basın organları nezdindeki temsiliyetinin sürekliliği ve kurulan ilişkilerin kurum kimliğimize ve misyonumuza uygun bir şekilde yürütülmesine özen gösterilecektir.

Bölgede bulunan yerel basın organları ve Ajanslar ile abonelik sözleşmelerinin yapılmasına devam edilecektir. Bu sayede yereldeki görünürlüğümüz ve faaliyetlerimizin Bölgedeki yansımaları izlenebilmiş olacaktır.

Ajansın internet sitesinin ziyaret edilme istatistikleri oluşturulacaktır ve haftalık olarak takip edilecektir. Bu sayede yapılan etkinliklerin ve tanıtım faaliyetlerinin yansımaları ölçülebilecektir. Ayrıca Ajans ve Bölge ile ilgili olarak yerel ve yaygın basın organlarında çıkan haberlerin tasnifinin ve arşivlemesinin yapılmasına devam edilecektir. Bunun yanında Ajansı ziyaret eden paydaşların da istatistikleri tutulacaktır. Bölgedeki basın kuruluşlarına dair detaylı bir envanter oluşturulacaktır ve bu envanterin düzenli bir şekilde güncellenmesine devam edilecektir. Kurumsal İletişim ve Tanıtım faaliyetlerine yönelik olarak dijital ve matbu verilerin arşivlenmesine de devam edilecektir.

Ajansın kuruluşundan itibaren kayıt altına alınmış olan video görüntülerinin montaj işlemleri bitirilecektir. Bu sayede Bölge ait değerlerin istenildiği anda ulaşılabilecek görsel kayıtları oluşturulmuş olacaktır.

Bölge üniversitelerinin insan kaynakları, bilgi birikimi ve tecrübesinden yararlanılarak araştırma, geliştirme ve analiz faaliyetlerinin işbirliği içerisinde yapılması amacıyla imzalanan protokollerle üniversitelerle işbirliğinin geliştirilmesi planlanmaktadır. Çalışma kapsamında Bölgesel Rekabet Analizi ve Endemik Bitkiler çalışmalarında üniversitelerden akademik destek alınacak, bölgeye yönelik tezlerin sayısının arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılacak ve alternatif işbirliği alanları araştırılacaktır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Türkiye Kalkınma Bankası (TKB) ile başta Bölgesel Rekabet Analizi olmak üzere pek çok araştırmada işbirliği yapılması planlanmaktadır. TÜİK ile yapılacak işbirliği, araştırmalar öncesi veri toplanması ve örneklem seçimi gibi faaliyetleri

içermektedir. TKB ile yapılacak işbirliği ise ağırlıklı olarak teknik alanlarda uzmanlık desteği almak amaçlıdır.

Bölgesel tanıtım faaliyetleri kapsamında, bölgeye gelen misafirlerin ulaşım maliyetlerinin karşılanması için Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ile, girişimcilik eğitimleri için Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile işbirliği yapılması planlanmaktadır. Bölgede yürütülen yatırım projelerinin takip edilmesi amacıyla da yatırımcı kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılacaktır.

Ajans; kentleşme, altyapı ve imar konularında ciddi sıkıntıları bulunan Bölgenin kent planlaması, kentsel gelişme ve imar planı konularında Serhat İlleri yerel yönetimlerine yol gösterebilmek ve daha yaşanabilir bir çevreye sahip olabilmek için çalışmalar yürütmektedir.

Söz konusu amaçlar doğrultusunda ulusal düzeyde Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı (KENTGES); ulaşım, altyapı, konut ve arsa sunumu, afetlere hazırlık, koruma, iklim değişikliği, yaşam kalitesi, sosyal politikalar ve katılım konularında merkezi ve yerel düzeyde yapılacak iş ve işlemleri belirleyen bir yol haritası sunmaktadır. Bu noktada Bölgenin KENTGES dâhilinde pilot bölge olması için T.C. Çevre Şehircilik Bakanlığı ile görüşmelerde bulunulmuştur. Bakanlık ile gerçekleştirilen görüşmelerin ardından Ajans 4 Haziran 2011 tarihinde Kars Sarıkamış Toprak Otel’de KENTGES ile ilgili bir toplantı düzenlemiştir. Toplantıya Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile Kalkınma Bakanlığı yetkilileri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi temsilcileri ve KENTGES strateji planında ilgili ve sorumlu kurum ve kuruluşların yetkilileri/temsilcileri katılmışlardır. Toplantıda KENTGES Kentsel Gelişme Strateji Belgesi’nin kurumlara hangi sorumlulukları yüklediği ve kentleşme, imar, planlama, afet yönetimi konularında getirdiği yenilikler katılımcılara aktarılmıştır. Toplantı sonucunda Serhat illerinde korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarıyla ilgili işlemleri ve denetimleri yapmakta olan Koruma Uygulama ve Denetim Büroları’nın (KUDEB) kurularak etkin bir şekilde çalışmaya başlaması ve Bölgenin KENTGES uygulamalarında pilot bölge olabilmesi için gereken tüm girişimlerin yapılması konusunda görüş birliğine varılmıştır. İlgili kararın 3. Kalkınma Kurulu Toplantısı karar tutanağında da yer alması sağlanarak yerel halk tarafından sahiplenilmesi sağlanmıştır.

2011 yılında gerçekleştirdiğimiz bu faaliyetlerin yanı sıra, Bölgenin KENTGES kapsamında pilot bölge olması için Bakanlık nezdinde görüşmelere 2012 yılında da devam edilecektir.

5449 sayılı Kanunun 5. maddesinin ‘d’ bendi uyarınca “bölgedeki kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen ve bölge plan ve programları açısından önemli görülen projeleri izlemekle” görevlendirilen Ajans, 2011 yılı yatırım programında yer alan projeleri, bölgede yürütülen AB destekli projeleri, teklif çağrısı yöntemi ile belirlenen projeleri ve diğer önemli görülen projeleri izleyerek gerekli hallerde ilgili kurumlara raporlama yapacaktır.

TRA2 Bölgesinde gerçekleştirilen İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurul Toplantıları, İl Tahsisat Komisyonu Toplantıları, Avrupa Birliğine Uyum, Danışma ve Yönlendirme Kurul Toplantıları ve Taşkın Koordinasyon Kurul Toplantılarına Ajansın katılımı Bölgedeki kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgi alışverişinin sağlanması, bu çalışmaların etkilerinin izlenebilmesi ve tüm aktörlerin çalışmalarının koordinasyonu açısından azami önem taşımaktadır. Böylelikle Bölgenin yapısal sorunlarına ilişkin çözümler Bölge Planının amaç ve öncelikleri bağlamında geliştirilebilecek, faaliyetler sosyal ve ekonomik kalkınmaya etkileri bakımından takip edilebilecek ve bölgenin ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik çalışma ve öneriler hayata geçirilebilecektir.

TRA2 Bölgesi illerinden Kars’ta bulunan ve Iğdır ile Ardahan’da kurulacak olan TKDK’lar ile Ajansın yürüteceği tarıma dayalı plan, program ve projeler hakkında işbirliği yapılması planlanmaktadır.

Ayrıca, Yüksek Planlama Kurulunun 11/10/2011 tarihli ve 2011/25 sayılı Raporu ile Bakanlar Kurulu’na sunulan “2012 Yılı Programı” ile “2012 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar” kapsamında İl Koordinasyon Kurul Toplantıları’na üye olarak katılım sağlanacaktır. Bu doğrultuda bölgede yapılan/yapılacak büyük kamu yatırımlarının takibi ve etki analizi gibi konularda merkezî kuruluşların yanı sıra (Ulaştırma Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı vb.) yerel temsilcilikleriyle koordineli bir şekilde çalışılacaktır.

Diğer koordinasyon faaliyetleri, Ajansın mevzuat gereği yerine getirmekle yükümlü olduğu Yönetim ve Kalkınma Kurulu toplantı organizasyonlarını ve kurul üyelerine yönelik bilgilendirme faaliyetlerini kapsamaktadır. 2012 yılında bu organizasyonların rutin bir şekilde gerçekleştirilmesine devam edilecektir.

Tablo 30: Kurumsal İletişim, İşbirlikleri ve Koordinasyon Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet	Oran (%)
Medya Takibi	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	4.500	0,01
Ajans Abonelikleri	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	3.000	0,01
Yerel Medya Abonelikleri	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	7.500	0,02
İlanlar, Duyurular	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	5.000	0,02
İşbirlikleri ve Koordinasyon Faaliyetleri	ASGEP, Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	10.000	0,03

3.2. Tanıtım Faaliyetleri ve Organizasyonlar

Yerel medya mensuplarının yeni kalkınma yaklaşımı çerçevesinde bölge kalkınması konusunda eğitilmelerini içeren iki günlük medya eğitimi programı düzenlenecektir. Bu programın 2012 yılının ilk çeyreğinde yapılması planlanmaktadır.

Türkiye'nin büyük illerinde Bölgenin potansiyellerini tanıtmaya yönelik olarak billboard tanıtım kampanyaları düzenlenecektir. Bölge sosyal medya imkânlarıyla da tanıtılabilmek ve farklı kesimlere de ulaşabilmek adına **“Facebook, Twitter, Myspace vb.”** gibi araçların etkin bir biçimde kullanılması; bu kapsamda Bölge turistik alanları, yöresel lezzetleri ve Ajansın çalışmalarıyla ilgili verilerin sosyal medya alanında da güncel tutulması planlanmaktadır. Ajans 30 Eylül 2011 tarihinde, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile varılan anlaşma kapsamında dört ilin önemli potansiyellerini ön plana çıkaracak tanıtım materyalleri hazırlamıştır. Ağrı Dağı, İshakpaşa Sarayı, Ani Ören Yeri, Sarıkamış Kayak Merkezi, Ebu-l Hasan Harakâni ismi üzerine kurgulanan Anadolu Erenleri teması, Kura Nehri ve Ardahan'ın ön plana çıktığı afişler, kentin merkezinde yer alan 37 ayrı noktaya 75 adet yerleştirilmiş ve büyük ilgi toplamıştır. Bu kampanyaların ikincisi Ankara'da yapılacaktır ve Sarıkamış temasının vurgulanması planlanmaktadır.

Türkiye'nin değişik bölgelerinde “Serhat İlleri Günleri” adı altında tanıtım ve buluşma günleri düzenlenecektir. İlk olarak 2012 yılının son çeyreğinde Ankara'da böyle bir organizasyon yapılması planlanmaktadır.

Bölgede, konusu daha sonradan belirlenecek şekilde bir kısa film yarışması, bir fotoğraf yarışması ve bir de bilimsel fikir yarışması düzenlenecektir. Ulusal düzeyde bir katılım hedeflenecek olan yarışmaların, Bölge ve Bölge değerlerini ülkemiz gündemine sokması

düşünülmektedir. Ayrıca yarışma sonuçlarının açıklanması ve sergilenmesi faaliyetleri ile desteklenecek olan bu etkinlikler ulusal ölçekte Bölge bir ilgi oluşmasını sağlayacaktır.

Bölgenin bilinirliği ve ziyaretçi sayısının arttırılması amacıyla “*Ulusal ve Uluslararası Seyahat Acenteleri ve Gazetecilere Yönelik Tanıtım Faaliyetleri*” kapsamında TURSAB, bölge ülkelerindeki elçiliklerimiz, Kültür ve Tanıtma Ataşeliklerinin yanı sıra gazeteciler ile seyahat acentelerinin Bölgenin turistik değerleri hakkında bilgilendirilmeleri amacıyla ağırlanmaları planlanmaktadır.

Söz konusu tanıtım turlarının yaz ve kış dönemlerinde gerçekleştirilmesi ve bölgemizde turizm faaliyetinin 12 ay boyunca gerçekleştirilmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Söz konusu tanıtım turları TİKA ile yapılacak işbirliği ile ulaşım masrafları TİKA tarafından karşılanacak, bölge içindeki organizasyon ve ağırlamalar Ajansımız tarafından yapılacak şekilde düzenlenecektir. Söz konusu tanıtım turları ile, bölge işletmelerinin ulusal ve uluslararası bağlantılar kurmalarının yanı sıra, bölge değerlerimizin komşu ülkelerde tanınırlığının arttırılması ve eksikliklerimizin belirlenmesi ve tanıtım faaliyetlerinin etkin şekilde sürdürülmesine yönelik geri dönüşler sağlanması hedeflenmektedir.

Ayrıca turizm sektörünün sağladığı ekonomik kazançların arttırılması amacıyla; bölgenin tanıtımında kullanılmak üzere sloganların bulunmasına, tanıtım materyallerinin oluşturulmasına, internet sitelerinin elde edilmesine ve ortak bir tanıtım dilinin oluşturulmasına yönelik olarak il, ilçe ve bölge bazında turistik kurumsal kimlik çalışmalarının yapılması, ulusal ve uluslararası fuarlara katılım sağlanması, bölgede tanınmış simalarla irtibat kurularak bölgeye ilişkin olumlu yayınların çıkmasına yönelik çalışma yapılması, çeşitli basın ve yayın organlarındaki programlarda Ajans aracılığı ile bölgenin temsil edilmesi ve tanıtılmasını içeren “**Turizm Tanıtım Çalışmaları**” yapılması planlanmaktadır.

2012 yılı içinde yurt içinde bölge turizm değerlerinin yurt içinde tanınırlığının sağlanması amacıyla Ankara Fuarına, Van Fuarına, 2012 Travel Turkey İzmir Fuarına katılım sağlanacak olup fuar katılımlarında turizm işletmeleri davet edilerek Ajans standından faydalanmaları ve iş görüşmeleri yapmaları ve rakipleri ile irtibata geçerek daha profesyonel temelde işletmecilik yapmalarının temini hedeflenmektedir.

Turizmde yurtdışı pazarında ana hedef olarak belirlenen Kafkasya coğrafyası ve komşu ülkelerde bölge tanınırlığının sağlanması amacıyla Azerbaycan Cumhuriyeti, İran İslam

Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu ve Ukrayna Cumhuriyeti'nde Kültür ve Turizm Bakanlığı stantlarında katılım sağlanacaktır.

TRA2 Bölgesi'nin tanıtımına yönelik olarak belli konularda tanıtım ve belgesel filmleri  ktirilecektir. Bu konuda TRT ile işbirliği yapılarak teknik destek alınacaktır. Ayrıca çekilen filmlerin TRT'de ve diğer ulusal televizyon kanallarında yayınlanabilmesi için gereken girişimler yapılacaktır.  ektirilmesi düşünülen filmlerin bazıları, *“Kaşar ve Gravyer Belgeseli”*, *“Aşıklık Kültürü Belgeseli”*, *“Kafkas Arısı Belgeseli”*, *“Kaz Kültürü Belgeseli”*, *“Doğa Sporları Belgeseli”*, *“Ajans Tanıtım Filmi”*, *“Bölge Tanıtım Filmi”* ve sektörel kısa filmlerdir. Bu filmlerin çekilmesine 2012 yılının ikinci çeyreğinde başlanacaktır ve tamamının bitirilmesi için 2014 yılının sonu     r lmektedir.

TRA2 Bölgesinin dört mevsim fotoğraflarının çekilmesine devam edilecektir. Bu kapsamdaki çalışmaların 2012 yılının ilk çeyreği içerisinde bitirilmesi planlanmaktadır. TRA2 Bölgesi'nde bulunan bütün ilçelerin gece fotoğrafları çekilecektir. Çekilen bu fotoğraflarla *“Serhat'ta Gece”* isimli bir sergi düzenlenecektir. Bu serginin İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük illerde ve bölge illerinde yapılması planlanmaktadır.

Bölgenin turizm potansiyelinin ortaya konulması, sektörün mevcut durumu, sektörün nasıl ele alınması gerektiği ve turizmin gelişmesinin sağlanması için öncelikli olarak neler yapılması gerektiği, sektörün sorun alanları ve çözüm önerilerinin tartışılacağı; kamu kesimi, özel kesim, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin temsilcilerinin katılacağı ***“Doğu Anadolu Bölgesi Turizm  alıştayı”*** düzenlenmesi planlanmaktadır.  alıştay ile turist sayısı ve turizm gelirlerindeki düşüklüğün ana nedenleri ile bunların giderilmesi için kısa, orta ve uzun vadede yapılması gerekenlerin ortak katılımıla belirlenmesi ve bir yol haritasının çıkarılmasının yanı sıra, komşu Ajanslarla işbirliği yapılabilecek spesifik konuların belirlenmesi amaçlanmakta olup  alıştay sonrasında da ilgili tüm çevrelere referans olabilecek bir *“ alıştay Raporu”* hazırlanması planlanmaktadır.

Ajans, 3-6 Mayıs 2012 tarihleri arasında İpekyolu Kalkınma Ajansı ev sahipliğinde Gaziantep'te gerçekleştirilecek olan ve tecrübe paylaşımının yapılacağı *2.Kalkınma Ajansları Konferansı'na* katılacaktır.

Yönetim Kurulu, 25 Eylül – 1 Ekim 2011 tarihleri arasında Almanya'nın Münih, Avusturya'nın Innsbruck ve Viyana şehirlerine gerçekleştirilen teknik inceleme ziyareti kapsamında; hayvancılık ve turizm konularında birbirinden farklı bölge ve ülkelerden örnek

uygulamalar görmek sureti ile bu örnekleri TRA2 bölgesindeki uygulamalar ile kıyaslama imkânı bulmuştur. Teknik inceleme ziyareti programı tecrübe kazanımının yanı sıra Yönetim Kurulu Üyelerinin birbirlerini daha iyi tanımaları ve fikir paylaşımında bulunmalarına imkân sağlayarak, Ajansın karar mekanizması olan Yönetim Kurulunun işlevselliğini artırıcı bir etki ortaya çıkarmıştır. Aynı zamanda edinilen tecrübe ve izlenimlerle Yönetim Kurulu 5 Aralık 2011 tarihinde çıkılan Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı'na hazırlıkları öncesinde büyük katkılar sağlamışlardır.

Bu bağlamda Ajansın karar mercii olan bu kurulun Ajans'ın bundan sonraki faaliyetlerinde ve özellikle bölge planı hazırlanması aşamalarında Ajansı daha iyi yönlendirebilmesi, Ajans'ın karar mekanizmasını daha etkin bir şekilde yönetebilmesi amacıyla yurtdışı teknik inceleme ziyaretleri 2012 yılında da düzenlenecektir. 2011 yılında hayvancılık alanında gerçekleştirilen teknik gezinin 2012 yılında turizme yönelik olarak yer şekilleri ve mevsim şartları bakımından benzerlik gösteren Letonya, Estonya gibi ülkelere yapılması planlanmaktadır.

Tablo 31: Tanıtım Faaliyetleri ve Organizasyonlar

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Yerel Medya Eğitim Semineri	Basın ve Halkla İlişkiler	15.02.2012 29.02.2012	10.000	0,03
Büyükşehirlerde Billboard tanıtım kampanyası	Basın ve Halkla İlişkiler	01.06.2012 31.08.2012	15.000	0,05
Serhat İlleri Günleri	Basın ve Halkla İlişkiler	15.10.2012 15.11.2012	35.000	0,11
Kısa Film Yarışması	Basın ve Halkla İlişkiler	15.04.2012 01.06.2012	20.000	0,06
Fotoğraf Yarışması	Basın ve Halkla İlişkiler	15.04.2012 01.06.2012	20.000	0,06
Bilimsel Fikir Yarışması	Basın ve Halkla İlişkiler	15.06.2012 15.09.2012	20.000	0,06
Ulusal ve Uluslararası Seyahat Acenteleri ve Gazetecilere Yönelik Tanıtım Faaliyetleri	ASGEP, Basın ve Halkla İlişkiler	01.07.2012 31.11.2012	70.000	0,22
Âşıklık Kültürü Belgeseli	Basın ve Halkla İlişkiler	15.02.2012 31.03.2012	50.000	0,15
Kaz Kültürü Belgeseli	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	40.000	0,12
Rota Çalışmaları ve Doğa Sporları Belgeseli	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	40.000	0,12
Sektörel Filmler	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	40.000	0,12
Bölge Tanıtım Filmi	Basın ve Halkla İlişkiler	01.07.2012 31.12.2012	80.000	0,25
Spot Tanıtım Filmleri (4 adet)	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	10.000	0,03
Doğu Anadolu Bölgesi Turizm Çalıştayı	ASGEP	02.04.2012 31.08.2012	65.000	0,20
Yurtiçi fuarlara katılım (4 fuar)	ASGEP, Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	300.000	0,93
Yurtdışı fuarlara katılım (4 fuar)	ASGEP, Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	100.000	0,31
2. Kalkınma Ajansları Konferansı	ASGEP	01.05.2012 30.05.2012	40.000	0,12
Yönetim Kurulu yurt Dışı İnceleme Ziyareti	ASGEP	01.05.2012 30.05.2012	200.000	0,62

3.3. Baskı Materyalleri, Yayın ve Promosyon Faaliyetleri

“Turizm Ürünlerinde Çeşitliliğin Arttırılması Projesi” kapsamında turistik haritaların hazırlanması, iç turizmin yanı sıra dış turizme yönelik İngilizce, Gürcüce, Farsça, Azerice ve Rusça broşürlerin basılması ve bölgesel tanıtım materyallerinin eksikliğinin giderilmesi planlanmaktadır.

Üç ayda bir basılı ve internet ortamında yayınlanacak, Ajans faaliyetleri yanı sıra bölge illerinin potansiyellerini ve yürütülen projeleri tanıtan, Bülten çıkarılacaktır. İlk bültenin 2012 yılı Ocak ayında çıkarılması planlanmaktadır.

Yerel ve ulusal gazetelerle ile beraber dağıtılması planlanan ve Ajans faaliyetleri ile bölge potansiyellerini içeren tanıtım ekleri çıkarılacaktır. İlk olarak 2012 yılı Mart ayında bir gazete eki yapılması planlanmaktadır.

Ajansın 2012 yılında yapacağı çeşitli organizasyon, çalıştay ve toplantıların ardından oluşturulacak olan rapor, kitapçık, broşür ve benzeri materyallerin bastırılması işlemlerine devam edilecektir. Bastırılan bu materyallerin ilgili kurum ve kuruluşlara ulaştırılması ve gerekiyor ise basın organlarının bilgilendirilmesi işleri yapılacaktır.

Bölgede kamu kesimi, özel kesim, sivil toplum kuruluşları, bölge halkı ve bölge dışı kamu kesimi ve özel kesim yatırımcılarının istifadesine sunulmak üzere “Rakamlarla Serhat İlleri 2010” çalışmasının devamı olarak **“Rakamlarla Serhat İlleri 2011”** çalışmasının hazırlanması planlanmaktadır.

Ajansın kurumsal kimliği doğrultusunda, paydaşlarla paylaşılacak üzere, promosyon ürünleri yaptırılmaya devam edilecektir. Bu ürünlerin Ajans kimliğini yansıtmalarının yanı sıra bölgedeki tanınırlığını artırıcı etkisi de olacaktır. Ayrıca temsil faaliyetleri kapsamında da kullanılacak olan bu ürünler değişik konseptlere uyarlanabilir nitelikte olacaklardır. Bu kapsamda yaptırılacak olan ürünlerden bazıları, takvim, ajanda, kalem, çanta, dosya, defter, rozet, kupa, Ajans logolu boş CD ve DVD, turizm tanıtım materyalleri ile teşekkür ve katılım belgeleridir.

Tablo 32: Basın ve Yayın Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
SERKA Bülteni	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	10.000	0,03
Yerel ve yaygın gazetelerle birlikte dağıtılacak olan tanıtım ekleri	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	50.000	0,03
2012 çalışmaları için rapor, kitap, kitapçık ve broşür gibi materyallerin bastırılması	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	150.000	0,37
Promosyon malzemeleri basımı	Basın ve Halkla İlişkiler	01.01.2012 31.12.2012	100.000	0,31

4. PROJE VE FAALİYET DESTEKLEME

4.1. Doğrudan Finansman Destekleme Faaliyetleri

2011 yılı Aralık ayı itibari ile kamuoyuna duyurusu yapılan İktisadi Gelişme Mali Destek Programını-2 ve Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi Mali

Destek Programının teklif çağrısı süreci 3 Şubat 2012 tarihine kadar devam edecektir. Değerlendirme, sözleşme ve uygulama aşamaları 2012 yılında devam edecek faydalanıcılara sağlanacak idari, finansal ve diğer teknik konulardaki danışmanlık ve destek mekanizmalarının uygulanmasından İzleme ve Değerlendirme Birimi ile birlikte görev alınacaktır.

2012 yılı son çeyreği itibari ile 2013 Ajans mali destek programları için gereken ön hazırlık, araştırma ve program geliştirme faaliyetlerini tamamlamış olacaktır. Bu çerçevede Bölge Planı hedefleri ile uyumlu olacak şekilde mali destek programlarının hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Ajans 2010 yılından itibaren uyguladığı teklif çağrısı ve destek programları ile 2010-2013 TRA2 Bölge Planı amaç ve hedeflerine ulaşmayı hedeflemektedir. Uygulanan Destek Programları ile amaç ve hedefleri arasındaki ilişkiyi gösteren matris *Tablo 33*’de sunulmuştur.

Tablo 33: Destek Matrisi

HEDEFLER		YILLAR																		
		2010		2011				2012		2013					2014					
		İGMD001-KOBİ	İGMD001-KÖA	TD	DFD	KÖA	TRM	İGMD002	TD	DFD	TD	DFD	GÜDÜMLÜ	TRM002	İGMD003	TD	DFD	SOSYAL KALKINMA	KOBİ	GÜDÜMLÜ
1: Yaşam kalitesini artırmak,	1.1: Kentsel ve kırsal yerleşimlerin cazibesinin artırılması.			x	x				x	x	x	x				x	x	x		
	1.2: Eğitim ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, erişilebilirliğinin ve kalitesinin artırılması.			x	x				x	x	x	x				x	x	x		
	1.3: Bölgede sürdürülebilir kalkınmanın ve sağlıklı bir yaşamın sağlanması için gerekli çevre koşullarının oluşturulması ve korunması.			x	x				x	x	x	x				x	x	x		
	1.4: Dezavantajlı grupların (engelliler, kadınlar, yoksullar, sosyal dışlanmaya maruz kalmış bireyler) toplumsal hayata dâhil edilmesi.			x	x			x	x	x	x	x				x	x	x		
2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak.	2.1: Hayvancılık altyapısının geliştirilmesi,			x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	
	2.2: Tarımsal altyapı ve üretiminin geliştirilmesi, yenilikçi ve alternatif tarımsal üretimin yaygınlaştırılması,	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x		x	
	2.3: Eğitim, yayım ve bilgilendirme faaliyetleri ile üreticilerin bilgi ve becerilerinin artırılması.	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x		x	
	2.4: Bölgede uygun tarımsal ürünlerin (kaz, kaşar, bal vb) markalaştırılması,	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x		x	
	2.5: Tarımsal örgütlenmenin güçlendirilmesi.			x	x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x		x	
3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak.	3.1: Bölgenin turizm çeşitliliği potansiyelinin değerlendirilmesi, farkındalığının artırılması ve tanınırlığının sağlanması.	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x		x	x		x	
	3.2: Turizm altyapısının iyileştirilmesi.	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x		x	x	x	x	x
	3.3: Turizm gelirlerinin artırılması.	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x		x	x	x	x	
4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini arttırmak.	4.1: Sanayi altyapısının iyileştirilmesi.	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x		x	x	x		x	x
	4.2: Dış ticaret ve lojistik sektörünün geliştirilmesi.	x	x	x	x			x	x	x	x	x			x	x	x		x	
	4.3: Bölge aktörleri ve işletmelerinin etkin, doğru ve hızlı karar verme kapasitelerinin artırılması	x	x	x	x			x	x	x	x	x			x	x	x		x	

4.2. Girişimcilik, İş Geliştirme ve Faydalanıcı Destekleme Faaliyetleri

Ajans 2011 yılı içerisinde İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-2 kapsamındaki önceliklerinden birisini bölgenin kendine özgü değer ve ürünlerinin ekonomiye kazandırılmasında girişimciliği desteklemek olarak tanımlamıştır. Ayrıca, KOSGEB ile iş kurma ve iş fikri sahiplerini desteklemek ve bu konudaki bilgi seviyelerini artırmak amacı ile bir Girişimcilik Eğitimi Programını dört ilde uygulamıştır. Ajans, 2012 ve 2013 senelerinde de girişimcilik konusunda Bölgede farkındalık yaratmayı ve girişimcilik kültürünü ve becerisini geliştirmeyi destekleyen bilgilendirme, eğitim ve destekleme faaliyetlerine devam edecektir.

Özellikle az gelişmiş bölgelerde rekabet edebilirliğin güçlendirilmesi, bölgesel dışa bağımlılığın azaltılması, pasif ve verimsiz üretim faktörlerinin ve kaynaklarının harekete geçirilmesi açısından girişimciliğin desteklenmesi ve bir iş yapma kültürü olarak yaygınlaştırılması azami önem arz etmektedir. İş kurma bilgi ve becerisinin kazandırılması ile birlikte ekonomik faaliyetlerde Bölge açısından atıl durumda kalmış olan genç nüfus ve kadın nüfusun da bu anlamda ekonomik değer ve ürün oluşturma konusunda faal hale getirilmesi mümkün olabilecektir. Sağlanacak yeni istihdam olanaklarının yanı sıra farklı iş kollarında ürün ve hizmet üretiminin sağlanması ile Bölgede yaşam kalitesi ve standartlarında yükselme sağlanabilecek, yeni ekonomik faaliyet alanları oluşturulabilecek ve dışa bağımlılık da azaltılabilecektir. Bölge ekonomisinin büyümesi ve üretim-iş hacminin gelişmesinde etkili olabilecek bu hareketin başlatılabilmesi için 2012 senesinde Ajans KOSGEB ile işbirliklerine devam etmek sureti ile girişimcileri desteklemeye devam edecektir.

Ajansın 2011 yılı programı çerçevesinde sözleşme imzalayacağı yeni girişimcilere yönelik olan bir teknik destek programı da geliştirilecek ve başarılı bulunan bu girişimlerin sürekliliğinin de sağlanması mümkün olacaktır. Bu kapsamda, öncelikle faydalanıcılara iş geliştirme, finansal ve operasyonel konularda danışmanlık hizmeti sağlamak amacı ile bir hizmet satın alımı gerçekleşecek ve yatırım destek ofislerinin de katılımı ile her bir faydalanıcının ayda en az bir kez danışmanlık hizmeti alması sağlanacaktır.

Ayrıca yine faydalanıcılar ve talep sahiplerine yönelik olarak kapasitesi daha sonra belirlenmek üzere aşağıda listelenen muhtemel başlıklara yönelik 4 adet girişimcilik semineri düzenlenecektir.

- İş geliştirme ve yönetim becerileri kazandırma semineri

- Ürün geliştirme, satış ve pazarlama stratejileri
- İş geliştirmede finansal araçlar ve kaynaklar-destekler
- Maliyet analizi, finans ve bütçe

Bu seminerlerin yanı sıra faydalanıcıların motivasyonlarını ve işlerine ilişkin bağlılıklarını güçlendirmek amacı ile başarılı iş kurma ve geliştirme örneklerini de görebilmeleri açısından en az iki adet girişimcilik sohbeti gerçekleştirilecek ve bu etkinliklere deneyim ve bilgilerini paylaşmaları amacı ile iyi örnek oluşturabilecek girişimci ve yatırımcılar davet edilecektir.

Benzer faaliyetler sürdürülebilir ve verimli işletmelerin desteklenmesi amacı ile Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı kapsamındaki faydalanıcılar için de uygulanacaktır. Bu kapsamda faydalanıcılar için en az 3 adet seminer (hayvan sağlığı, hayvancılıkta verimlilik, finansal konular ve muhasebe vb.) ve üniversite işbirliği ile bilgi ve deneyim paylaşma toplantılarının yapılması planlanmaktadır. Bu destek mekanizmasının uygulanmasında İzleme ve Değerlendirme Birimi ile birlikte görev alınacaktır.

Tablo 34: Girişimcilik, İş Geliştirme ve Faydalanıcı Destekleme Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
Girişimcilik ve İş Geliştirme Faaliyetleri	PGYB	15.02.2012 30.12.2012	75.000	0,23	1: Yaşam kalitesini artırmak, 2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak. 3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak. 4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini arttırmak.

4.3. Doğrudan Faaliyet Desteği

2012 yılı ilk yarısı itibari ile bölgenin kalkınmasına ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesinde acil tedbirlerin alınmasına ve kritik öneme sahip araştırma ve planlama çalışmalarına yönelik faaliyetlerde 2011 yılında olduğu gibi doğrudan faaliyet desteği sağlanması öngörülmektedir. Bu kapsamda Bölgede tarım, turizm ve imalat sanayi sektörlerinin geliştirilmesi ve Bölgenin sosyo-ekonomik gelişimine katkı sağlayacak faaliyetlerin planlanmasına temel oluşturacak veri ve bilgilerin üretilmesi amaçlı araştırma, fizibilite, sektör analizi gibi çalışmalara ilgili mevzuat çerçevesinde destek verilmesi öngörülmektedir. 2012 yılı Doğrudan Faaliyet Programı için 200.000 TL ödenek ayrılmıştır.

4.4. Teknik Destek Faaliyetleri

Bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı yaşadıkları konularda destek sağlanması planlanmaktadır. Bu faaliyet kapsamında kurum ve kuruluşlara eğitim verme; plan, program ve proje hazırlanmasına katkı ve danışmanlık sağlama; uluslararası ilişkiler kurma becerisi kazandırma gibi kurumsal nitelikli ve kapasite geliştirici faaliyetlerin uygulanması planlanmaktadır.

2012 yılının Mart-Nisan döneminde alınacak başvurular Mayıs-Haziran döneminin ilk on günü içerisinde ilgili mevzuat doğrultusunda değerlendirilecektir. Teknik Destek Talep formunun internet sitesinden doldurulması suretiyle alınacak talepler öncesinde Ajans'tan teknik destek talebinde bulunabilecek kuruluşlar, teknik desteğin kapsamı, başvuru koşulları ile değerlendirme kriterleri belirlenerek başvuru rehberleri oluşturulacaktır.

Teknik destek faaliyetlerinin sürekliliği sağlanacak olup, mevzuat gereği ikişer aylık sürelerle değerlendirme işlemine yıl boyunca devam edilecektir. Bu kapsamda Ajans personellerinin uzmanlık alanlarında doğrudan destek verilebileceği gibi, ihtiyaç duyulması halinde hizmet alımı yapılarak gerekli destekler sağlanacaktır. 2012 yılı Teknik Destek Faaliyetleri için 200.000 TL ödenek ayrılmıştır.

4.5. Teklif Çağrısı Ön Hazırlık Faaliyetleri

4.5.1. Başvuru Rehberlerinin Tamamlanması ve Basımı

2012 yılında Ajansın uygulamayı öngördüğü mali ve teknik destek programlarının önceliklerini, proje konularını, başvuru şekil ve şartlarını, başvuru sahibi, maliyet ve faaliyetlerin uygunluk, seçim ve değerlendirme kriterlerini, eş finansman yükümlülüklerini ve diğer gerekli bilgileri içeren başvuru rehberleri Ajans tarafından yılın son çeyreği itibari ile hazırlanmış olacaktır.

Teklif çağrısı başvuru rehberlerine ve ilgili ek dokümanlarına ilişkin Yönetim Kurulunun ve Kalkınma Bakanlığının görüş ve onaylarının alınmasını müteakiben Ajansın, Bakanlığın ve dört ilin Valiliklerinin internet siteleri ile bölgenin her ilindeki en az bir mahalli gazetede ilan edilecektir. Hazırlanmış olan iletişim planında ifade edilen faaliyet ve amaçlara uygun olarak başvuru rehberleri kitapçık ve CD olarak çoğaltılacak, programla ilgili afiş ve broşürler basılarak dağıtımı yapılacak, billboardlar, radyo ve televizyon kanalları aracılığı ile

tanıtılacaktır. Her program için öngörülen başvuru rehberi basım rakamı geçmiş deneyimlere dayanarak yaklaşık 2000 olarak planlanmaktadır.

4.5.2. Bilgilendirme Faaliyetleri

Bilgilendirme faaliyetlerinin 22 ilçede ve dört il merkezinde birer kez gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu toplantıların organizasyonunda YDO'lardaki Ajans uzman personel görevlendirilecektir. Bilgilendirme faaliyetleri kapsamında yapılan toplantılarda Başvuru rehberleri ve broşürler ile Ajansı tanıtıcı promosyon materyalleri dağıtılacaktır. Katılımcıların iletişim bilgileri kayıt altına alınarak Bölge paydaş veri tabanına dâhil edilecektir.

4.5.3. Eğitim Faaliyetleri

Proje teklif çağrısı kapsamında, potansiyel başvuru sahiplerine Ajansın belirlediği formata uygun olarak proje hazırlama ve sunma konusunda eğitimler verilecektir. Proje hazırlama eğitimleri, potansiyel başvuru sahiplerine ulaşacak şekilde il ve ilçe merkezinde yapılacak olup, bu eğitimlerin Ajans merkezinde ve YDO'larda ihtiyaca ve takvime uygun olarak Ajans personeli ve/veya hizmet alımı yolu ile gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Eğitim toplantıları takvimi ve adedi elektronik olarak kaydı alınan kişi sayısına göre düzenlenecektir. 2012 yılı boyunca teklif çağrılarına bağımlı kalmaksızın proje hazırlama ve uygulama konusunda iki ayda bir her ilde bir adet olmak üzere aylık eğitimler verilmesi planlanmaktadır.

Tablo 35: Ön Hazırlık Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Başvuru Rehberlerinin Tamamlanması ve Basımı	PGYB	01.04.2012 01.10.2012	50.000	0,15
Mali ve Teknik Destek Çağrılarının İlanı, Duyurulması ve Bilgilendirme Faaliyetlerinin Yürütülmesi	PGYB	01.10.2012 01.12.2012	20.000	0,06
Proje Hazırlama Eğitimleri	PGYB	20.10.2012 10.11.2012	70.000	0,22

4.6. Proje Seçim Faaliyetleri

4.6.1. Proje Başvurularının Alınması ve Ön İnceleme

Proje tekliflerinin teslim alınmasına ilişkin iş ve işlemler, Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ve hazırlanacak Başvuru Rehberinde belirtilen çerçevede

gerçekleştirilecek olup, Ajans bünyesinde kurulmuş olan elektronik kayıt sistemi üzerinden de başvuru alma işlemi gerçekleştirilecektir.

Elden başvuru yapan proje sahiplerine başvurusuna ilişkin zaman/saat/tarih gibi detayları içeren bir alındı belgesi verilecek, son başvuru tarihi ve saatinden sonra Ajansa ulaşan proje teklifleri değerlendirmeye alınmaksızın, başvuru sahiplerine gerekli açıklamayla birlikte posta yoluyla iade edilecektir.

Proje tekliflerinin son teslim tarihinden sonra değerlendirme dönemi başlayacak ve projeler ön incelemeye alınacaktır.

Değerlendirmeler neticesinde, Yönetim Kurulu tarafından onaylanan projeler, yerel basında ve Ajansın internet sayfasında ilan edilecektir. Değerlendirme sonucunda başarısız olan projelerin başvuru sahipleri, değerlendirme sonucunda reddedilme gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak bilgilendirilecektir. Başarılı projelerin başvuru sahipleri, tamamlanması gerekli resmi evraklarla birlikte sözleşme imzalamaya davet edilecektir.

4.6.2. Bağımsız Değerlendirici ve Değerlendirme Komitesi Üyelerinin Seçimi ve Çalışmaları

2012 yılı içinde gerçekleştirilecek mali destek programları için 50 bağımsız değerlendirici görevlendirilmesi öngörülmektedir. Bağımsız değerlendiriciler Kalkınma Ajansları Proje Destekleme ve Faaliyet Yönetmeliğinin 19. maddesinde belirtilmiş olan hükümlere göre seçilecek ve görevlendirileceklerdir. 2012 yılı içerisinde duyurusu yapılacak ve 2013 yılında uygulanacak program kapsamında gelecek başvuruların değerlendirilmesinde tahmini olarak 20 adet bağımsız değerlendirici ile 15 iş günü çalışılması planlanmaktadır.

2011 yılında oluşturulan bağımsız değerlendirici başvuru havuzu yanı sıra Ajansın internet sayfasında verilecek ilanla alınacak olan bağımsız değerlendirici başvuruları Ajans uzmanlarından oluşan seçim komisyonu tarafından değerlendirmeye tabii tutulduktan sonra, değerlendirme sürecinde görev alacak bağımsız değerlendiriciler Genel Sekreterin onayı ile çalıştırılacaktır. Bağımsız değerlendiricilerden, Ajans ile imzaladıkları sözleşmeye ek olarak, gizlilik ve tarafsızlık beyannamesi ve değerlendirme sürecinde tam zamanlı görev yapabileceklerini bildirdikleri uygunluk beyannamesi alınacaktır.

Bağımsız değerlendiriciler tarafından yapılan değerlendirmeler üzerinde gerekli kontrolleri yaparak görüş oluşturmak ve bunları raporlamak amacıyla bir Değerlendirme Komitesi

görevlendirilecektir. Değerlendirme Komitesi üyelerinin seçimi ve görevlendirmesi, ilgili yönetmeliğin 20. maddesi hükümlerine göre yapılacaktır. Komite üyeleri üniversite öğretim elemanları ya da kamu kurumu personelinden oluşturulacaktır.

Genel Sekreterin talebi olması halinde bazı veya tüm projelere ön izleme ziyaretleri düzenlenecek ve raporlar Değerlendirme Komitesi ve Yönetim Kurulu ile paylaşılacaktır.

Bağımsız Değerlendiriciler ile Değerlendirme Komitesi üyelerinin ücretleri, Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinde belirlenen limitler dâhilinde belirlenecek, başarılı ve yedek projeler listesinin Yönetim Kurulu tarafından onaylanmasını takiben ödenecektir.

Tablo 36: Proje Seçim Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Proje Tekliflerinin Alınması ve Ön İnceleme	PGYB,İDB	01.01.2012 31.01.2012 01.10.2012 20.12.2012	0	0,00
Bağımsız Değerlendiricilerin ve Değerlendirme Komitesi Üyelerinin Seçimi ve Çalışmaları	PGYB,İDB	01.02.2012 28.02.1012 01.11.2012 01.02.2013	200.000	0,62
Genel Sekreterin Değerlendirmesi, Ön İzlemeler ve Yönetim Kurulu Onayı	PGYB,İDB	01.03.2012 15.03.2012	10.000	0,03
Seçilen Projelerin İlanı	PGYB	15.03.2012 31.03.2012 15.02.2013 15.03.2013	10.000	0,03

4.6.3. Genel Sekreterin Değerlendirmesi ve Yönetim Kurulu Onayı

Bağımsız değerlendiriciler ve değerlendirme komitesi tarafından gerçekleştirilen değerlendirmelerinin ve incelemelerinin neticesinde destek almaya hak kazanan projeler Ajans Genel Sekreteri tarafından görüşleri de eklenmek sureti ile Yönetim Kurulunun onayına sunulacaktır.

4.6.4. Seçilen Projelerin İlanı

Yönetim Kurulu kararıyla desteklenmesi kesinleşen projeler Ajans internet sitesinden ilan edilecek ve proje sahiplerine sözleşme imzalamaya gelmeleri için yazılı davetiye gönderilecektir.

4.7. Program Yönetim Birimleri Tecrübe Paylaşımı Toplantısı ve İşbirliği Çalışmaları

2012 yılında aynı ve/veya benzer alanlarda faaliyet gösteren kurumların tecrübe ve birikimlerinden faydalanmak amacı ile kurumsal işbirliklerini geliştirmeye yönelik çalışmalara ağırlık verilecektir. Bu kapsamda Serhat Kalkınma Ajansının ev sahipliğinde tüm Kalkınma Ajanslarının Program Yönetimi ve Program Geliştirme birimlerinden temsilcilerin katılacağı bir organizasyon düzenlenecektir. Bu sayede ortaklaşa çıkılabilecek proje teklif çağrıları, ihracat kapasitesinin artırılması için oluşturulabilecek platformlar, ileri teknoloji gerektiren ürünlerin imalatına yönelik yapılabilecek çalışmalar vb. hususlar üzerine görüş alışverişi yapılabilecektir. Ayrıca 2012 senesine kadar yürütülmüş olan mali destek programlarının ve performans göstergelerinin bir değerlendirilmesinin yapılması planlanmaktadır.

TRA2 Bölgesinin ciddi eksiklerinden birisi, işletmelerin kalifiye eleman bulamama ve bu nedenle hizmet kalitelerinin çok düşük olması sorunudur. Bu sorunun giderilmesine yönelik olarak bölge işletmeleri ve bölge illeri İş-Kur müdürlükleri ile bir çalışma başlatılacaktır. İşletmelerin ihtiyaçları tespit edildikten sonra uygun kursiyerler bulunacak ve bu kursiyerlerin iş garantili, başarılı olmaları koşulu ile bölge içinde ve/veya bölge dışında teorik ve pratik eğitim almalarının sağlanması planlanmaktadır. Bu faaliyetin mali destek programlarına nasıl entegre edilebileceği üzerinde çalışılacaktır.

Tablo 37: Program Yönetim Birimleri Tecrübe Paylaşımı Toplantısı ve İşbirliği Çalışmaları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Program Yönetim Birimleri Tecrübe Paylaşımı Toplantısı ve İşbirliği Çalışmaları	PGYB	15.05.2012 15.06.2012	10.000	0,03

5. YATIRIM DESTEK VE TANITIM FAALİYETLERİ

5.1. Yatırım Destek Ofisi Yatırım Takip Süreci

Yatırım Destek Ofisleri 2012 yılı içerisinde kamu ve özel sektör yatırımlarını takip edecektir.

5.1.1. Yatırım Takip Faaliyetleri

Kamu yatırımlarının takibinde Kalkınma Bakanlığı tarafından ilan edilen 2012 Yılı Yatırım Programı esas alınacaktır. Söz konusu yatırımlar saha ziyaretleri, ilgili toplantılara katılım ve

kurumlarla yapılacak ikili görüşmeler ile takip edilecektir. Toplanacak bilgiler; yatırımların amacı, süresi, maliyeti ve bölgenin kalkınmasına etkileri konularında değerlendirmelerde bulunulmasını sağlayacak ve sektör raporlarının hazırlanmasında veri olarak kullanılacaktır.

Özel sektör yatırımlarının takibi kapsamında yatırımcıların başvurması halinde izin, ruhsat ve yer tahsisi işlemleri mevzuat doğrultusunda gerçekleştirilecektir. Yatırımlarının ilin gelişmesine olan katkısını izlemek, yatırımcının sorunlarını yerinde tespit edebilmek, çözüm önerileri geliştirebilmek ve Ajans faaliyetlerine veri oluşturabilmek için illerdeki önemli özel sektör yatırımların takibi ve raporlaması gerçekleştirilecektir.

Tablo 38: Yatırım Takip Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Yatırım Takip Faaliyetleri	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.12.2012	0

5.2. Yatırımcı Bilgilendirme Süreci

YDO'lar kendilerine müracaat eden yatırımcı, girişimci, kamu kurumu temsilcileri, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve halka Ajans çalışmaları, bölgenin yatırım olanakları ve destek mekanizmaları hakkında bilgi vermektedir. Bu kapsamda sadece Kars Yatırım Destek Ofisi 2011 yılı boyunca 700'ün üzerinde birebir görüşme gerçekleştirmiştir. Tüm görüşmeler "Görüşme Kayıt Formları" ile arşivlenmektedir. Görüşmelerin büyük çoğunluğu Ajans destekleri hakkında bilgi almak isteyen bireysel yatırımcılarla yapılmakta olup; yatırımcılar Ekonomi Bakanlığı (Hazine Teşvikleri), SERKA, KOSGEB, TKDK vb. kurumların destekleri ve bölgenin yatırım ortamı hakkında bilgilendirilmektedir. Yapılan değerlendirmede bölgenin kredi, destek ve teşvik mekanizmalarından yeterince haberdar olmadığı veya yararlanamadığı görülmüştür. Bu amaçla 2011 yılı içinde yatırım destek ve tanıtım broşürü hazırlanmaya başlanmıştır. Bu broşürün yanı sıra bölgedeki yatırım alanlarının ve bunlarla ilgili desteklerin yer aldığı Uygun Yatırım Alanları Araştırması Ocak Ayı başında basılarak ilgililerin kullanımına sunulacaktır.

5.2.1. Yatırımcı Bilgilendirme Faaliyetleri

5.2.1.1. Yatırımcı Görüşmeleri

2012 yılında hazırlanacak iletişim planları, hedef görüşme listeleri, saha ziyaretleri ve toplantılar ile yatırımcı bilgilendirme sürecinin artarak devam etmesi hedeflenmektedir. İl

merkezleri ve ilçelerdeki kamu kurumları, işletmeler ve sivil toplum kuruluşları tüm yıl boyunca ziyaret edilerek Ajans faaliyetleri ve destekleri hakkında bilgilendirmeler yapılacaktır.

Tablo 39: Yatırımcı Görüşmeleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet
Yatırımcı Görüşmeleri	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.12.2012	0

5.2.1.2. Ticaret ve Sanayi Odası Üyelerinde Farkındalık Oluşturma Toplantıları

İllerde Ticaret ve Sanayi Odaları (TSO) ve İşadamları Dernekleri üyelerinin katılımıyla sektörel bilgilendirme toplantılarının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Toplantılarda ilgili sektörlerle ilişkin güncel bilgilerin aktarılması, katılımcılara vizyon kazandırılması, firmaların KOSGEB’e üye olmalarının sağlanması, destek ve teşvikler hakkında bilgilendirmelerde bulunulması, yeni işbirliklerinin kurulması ve yerel potansiyelin harekete geçirilmesi hedeflenmektedir. Gıda, inşaat ve imalat sanayi sektörlerinde başlatılacak olan toplantıların her ay yapılması, üyelerin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere işbirlikleri kurulması gerekirse kooperatifler şeklinde örgütlenmelerinin sağlanması ve ortak yatırımların önünün açılması da toplantıların amaçları arasındadır. Bu amaçla 2011 yılı Ekim ayında Iğdır YDO koordinatörlüğünde ilk olarak gıda sektörü temsilcileri ile Gıda Toptancılar Sitesi’nin kurulması ile ilgili bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantı sonunda kooperatif kurulmasına karar verilmiş ve yürütme kurulu üyelerinin seçimi yapılarak çalışmalara başlanmıştır.

Tablo 40: Ticaret ve Sanayi Odası Üyelerinde Farkındalık Oluşturma Toplantıları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ticaret ve Sanayi Odası Üyelerinde Farkındalık Oluşturma Toplantıları	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.12.2012	0

5.2.1.3. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi

KOSGEB ile imzalanan “Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi İşbirliği Protokolü” çerçevesinde 2011 yılı Aralık Ayı içerisinde dört il merkezinde “Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri” (UGE) düzenlenmiş, düzenlenen eğitimlere toplam 324 kişi başvurmuş bunların 120’si eğitime katılmıştır. Bu eğitimler ile bölgedeki girişimciliğin gelişmesi ve girişimcilerin bilinçlendirilmesi amaçlanmıştır. Eğitimi tamamlayan girişimcilere sağlanacak KOSGEB desteğinin bölgede yeni işyerlerinin açılmasını teşvik etmesi beklenmektedir. 2012 yılı içerisinde her ilde 4’er tane olmak üzere toplam 16 adet UGE düzenlenecektir.

Tablo 41: Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.12.2012	90.000	0,28

5.2.1.4. Sertifikalı Dış Ticaret Eğitimi

Bölgedeki işletmelerin uluslararası alanda faaliyet gösterebilmeleri, konusunda bilgili personelle mümkün olacaktır. Bölgede Doğubayazıt ve Iğdır'da saha tecrübesi ile dış ticaret konusunda yetmişmiş işgücü nispeten bulunabilmektedir. Ancak bu işgücünün teknik eğitim ile niteliğinin artırılması ve diğer illerde de dış ticaret konusunda bilgili insanların yetiştirilebilmesi için 2012 yılı boyunca her ilde birer tane olmak üzere toplam 4 adet Sertifikalı Dış Ticaret Eğitimi düzenlenecektir.

Tablo 42: Sertifikalı Dış Ticaret Eğitimi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Sertifikalı Dış Ticaret Eğitimi	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.12.2012	20.000	0,06

5.2.1.5. Yatırım Destekleri Bilgilendirme Toplantıları

Bölgedeki yatırımcıların; devletin ve çeşitli kurumların sağlamış oldukları yatırım, ihracat, iş geliştirme vb. konulardaki destekler hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Ajans, özellikle destek dönemlerinde kendi desteklerini ilgili kişi ve kuruluşlara yeterince anlatabilmektedir, ancak Ajans Destekleri haricindeki destekler hakkında bölge genelinde bilgilendirme yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. 2012 Yılı'nın ilk altı ayında tüm il ve ilçe merkezlerinde Ekonomi Bakanlığı (Hazine Teşvikleri), KOSGEB, İGEME, TKDK ve diğer bakanlıkların desteklerinin anlatıldığı bilgilendirme toplantıları düzenlenecektir.

Tablo 43: Yatırım Destekleri Bilgilendirme Toplantıları

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Yatırım Destekleri Bilgilendirme Toplantıları	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 30.06.2012	10.000	0,03

5.2.2. Yatırımcı Bilgilendirme Dokümanları

5.2.2.1. İl Tanıtım Broşürleri ve İnternet Siteleri

İllerin ve YDO'ların tanıtımı için “İl Tanıtım Broşürleri” hazırlanarak, ilde ve il dışında dağıtımı sağlanacaktır. Hazırlanacak broşürlerde; illerle ilgili genel bilgiler, illerdeki yatırım ortamı ve yatırım olanakları hakkında bilgiler, ilde öne çıkan ve potansiyel taşıyan sektörler ve destekler yer alacaktır. Hazırlanacak broşürlerle birlikte her YDO için ayrı birer “internet sitesi” de hazırlanacaktır. İnternet sitelerinde yukarıdaki bilgilere ek olarak destek sağlayan kurumlar, il iletişim rehberleri ve ille ilgili haberler de yer alacaktır. İnternet siteleri Şubat Ayı içerisinde faaliyete geçecektir. Tüm broşürler ve internet siteleri en kısa sürede başta İngilizce olmak üzere yabancı dillerde de hazırlanacaktır.

Tablo 44: İl Tanıtım Broşürleri ve İnternet Siteleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
İl Tanıtım Broşürleri ve İnternet Siteleri	YDO ve Koor. Birimi İdari ve Mali İşler Birimi	01.01.2012 29.02.2012	35.000	0,11

5.2.2.2. Girişimci (Yatırımcı) Rehberi

İş fikri gelişiminden başlamak üzere iş planının hazırlanması (pazar araştırması, pazarlama planı, üretim planı, yönetim planı ve finansal plan dâhil), şirket kuruluşu, izin ve ruhsatların alınması, kurum ve kuruluşlara (Esnaf Odası, Ticaret Odası, KOSGEB, İhracatçılar Birliği vb.) kayıt ve üyelik gibi aşamaları da içeren bir girişimci (yatırımcı) rehberi mart ayında yayınlanacaktır.

Tablo 45: Girişimci Rehberi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Girişimci Rehberi	YDO ve Koor. Birimi	01.03.2012 31.03.2012	10.000	0,03

5.2.2.3. Markalaşma Rehberi

Bölgede faaliyet gösteren firmaların rekabet gücünün artırılması amacıyla ulusal ve uluslararası alanda marka, patent, faydalı model, endüstriyel tasarım ve uluslararası tescil başvurularında izlenilecek yol rehber haline getirilerek nisan ayında yayınlanacaktır.

Tablo 46: Markalaşma Rehberi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Markalaşma Rehberi	YDO ve Koor. Birimi	01.04.2012 30.04.2012	10.000	0,03

5.2.2.4. Komşu Ülkeler Rehberi

Bölgenin komşu ülkeleri olan Gürcistan, Azerbaycan, İran ve Ermenistan hakkında genel bilgiler, ekonomik yapı, ticaret ve yatırım olanakları (başlıca üretim alanları, dış ticarete konu olabilecek ürünler, yatırım yapılabilecek başlıca sektörler vb.), başlıca fuarlar, önemli kurumların iletişim bilgileri ile seyahatlerde ve ticarete dikkat edilmesi gereken hususları içeren Komşu Ülkeler Rehberi mayıs ayında yayınlanacaktır.

Tablo 47: Komşu Ülkeler Rehberi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Komşu Ülkeler Rehberi	YDO ve Koor. Birimi	01.05.2012 31.05.2012	10.000	0,03

5.2.2.5. Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Hibe ve Destekler Rehberi

Sivil Toplum Kuruluşlarının yararlanabileceği destek, hibe ve yardım mekanizmalarının toplu halde bulunacağı STK Destek Rehberinin hazırlanarak, şubat ayı içerisinde yayınlanması planlanmaktadır.

Tablo 48: Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Hibe ve Destekler Rehberi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Hibe ve Destekler Rehberi	YDO ve Koor. Birimi	01.02.2012 29.02.2012	8.000	0,02

5.3. İllerin ve YDO'ların Tanıtım Faaliyetleri**5.3.1. Tanıtım Stratejisi Hazırlanması ve Tanıtım Faaliyetleri**

Bölgenin yatırımcılara tanıtılması amacıyla Ocak-Şubat aylarında Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı işbirliği ile Bölgenin Yatırım Tanıtım Stratejisi oluşturulacaktır. Bu işbirliği ile Bölgenin yatırım olanaklarının uygun bir format içerisinde ulusal ve uluslararası yatırımcılara sunulması hedeflenmektedir. Hazırlanacak olan strateji belgesi Bölgedeki uygun yatırım alanlarına dikkati çekmek üzere tanıtıcı sektör raporlarının hazırlanması, çeşitli fuarlara katılım sağlanması, yurt içi ve yurt dışındaki yatırımcılara ulaşılarak Bölge

potansiyelinin aktarılması ve bölge dışından işadamları heyetlerinin ağırlanması gibi faaliyetler içerecektir.

Yatırım Destek Ofislerinin illerde bilinirliğinin artırılması için YDO'ların kalıcı ofis binalarına taşınmalarını müteakip il genelinde yerel gazetelere ilan verilecek, tüm kamu kurum ve kuruluşlarına, sivil toplum kuruluşlarına ve önde gelen özel sektör temsilcilerine yazışma, ziyaret ve kısa mesaj programı üzerinden gönderilecek SMSler ile bilgilendirmede bulunulacaktır.

İllerin ve YDO'ların tanıtımı için hazırlanacak "İl Tanıtım Broşürleri"nin ilde kamu kurumlarına, sivil toplum kuruluşlarına ve özel sektör temsilcilerine; il dışında bölge ile ilgili kişi ve kuruluşlara gönderimi sağlanacaktır. Hazırlanacak olan internet sitelerinin yıl boyunca güncel tutulması sağlanacak, site yeni yayın ve bilgiler ile zenginleştirilecektir.

Tablo 49: İllerin ve YDO'ların Tanıtım Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Yatırım Tanıtım Stratejisi Hazırlanması	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 29.02.2012	15.000	0,05
İllerin ve YDO Tanıtım Faaliyetleri	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.12.2012	20.000	0,06

5.3.2. Fuarlara Katılım

Bölgeye uygun yatırım sektörlerine ilişkin olarak ülkedeki ve dünyadaki gelişmeleri takip edebilmek, yeniliklerden bölge insanını haberdar etmek, bölgenin tanıtımını yapmak, yatırım imkânlarını sunmak ve yeni iş bağlantıları kurarak bölgeye yatırımcı davet edebilmek amacıyla yurtiçi ve yurtdışında çeşitli fuarlara ziyaretçi olarak katılım sağlanması planlanmaktadır. Fuarlar öncesinde Ticaret ve Sanayi Odaları ile işadamlarına bilgi verilerek ilgililerin fuarlardan haberdar edilmesi sağlanacaktır.

Bölgedeki firmaların yeni pazarlara ulaşabilmesinin bir yolu da fuarlara katılımdan geçmektedir. Bu kapsamda firmaların Türkiye ve çevre ülkelerdeki fuarlarda ürünlerini sergilemek ve yeni bağlantılar kurmak üzere katılmaları yararlı olacaktır. 2012 yılında İGEME ve KOSGEB'in bu kapsamda verdiği desteklerden de yararlanılarak firmaların çeşitli fuarlara katılımının sağlanması hedeflenmektedir.

Tablo 50: Fuarlara Katılım

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Fuarlara Katılım	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.12.2012	20.000	0,06

5.3.3. Bölge Dışından İşadamları ile Buluşmalar ve Heyetlerin Ağırlanması

Hazırlanacak olan Yatırım Tanıtım Stratejisi'ne uygun olarak Bölge dışında bulunan işadamları, politikacı, sanatçı, kanaat önderleri ve TOBB, TUSKON, TÜSİAD MÜSİAD gibi sivil toplum kuruluşları ile İstanbul ve Ankara'da toplantılar düzenlenecektir. Bu toplantılarda Bölgenin mevcut durumu ve yatırım olanakları ile Ajansın çalışmaları hakkında bilgi verilmesi amaçlanmaktadır. Bu toplantıların devamı olarak heyetlerin bölgeyi ziyaretlerinde Ajans olarak konukların ağırlanması ve bölge hakkında doğru bilgilendirilmeleri sağlanacaktır.

Tablo 51: Bölge Dışından İşadamları ile Buluşmalar ve Heyetlerin Ağırlanması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Bölge Dışından İşadamları ile Buluşmalar ve Heyetlerin Ağırlanması	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.12.2012	30.000	0,9

5.3.4. İllerin Yatırım Potansiyellerinin Tanıtımı

YDO'lar illerdeki yatırım ortamının tespiti ve geliştirilmesine yönelik araştırmalar yapmaktadır. 2012 yılında Bölgeyi özel sektör için cazip kılacak, özel sektörün ihtiyaç duyduğu eksiklikleri giderecek ve ekonomik gelişmede etkisi büyük olacak kamu yatırımlarının yönlendirilmesine yönelik araştırma ve raporlamalar yapılması planlanmaktadır.

5.3.4.1. Ekonomik Fizibilite Raporlarının Hazırlanması

Bölgedeki potansiyel yatırım alanlarının tespitine yönelik belirlenecek sektörlerle yönelik ekonomik fizibilite raporları hazırlanması planlanmaktadır. Bu raporlarda sektörün Bölge'deki, Türkiye'deki ve Dünya'daki mevcut durumu detaylı olarak incelenecektir. Hazırlanacak raporlar ile bölgede yapılabilecek yatırımlarla ilgili olarak yatırımcıları yönlendirecek hazır dokümanlar oluşturulması amaçlanmaktadır. Çalışma farklı birimlerden uzmanların katılımı ile yapılacaktır. 2012 yılında hazırlanması planlanan bazı rapor konuları:

- Tarım ve Tarıma Dayalı İmalat Sanayi Ürünleri: Peynir Üretimi...

- İmalat Sanayi Ürünleri: Mobilya, Plastik, Tekstil, Ambalaj Sanayi...
- Hayvancılık: Küçükbaş Hayvancılık, Kanatlı Hayvancılık ve Yumurta Üretimi...
- Lojistik: Karayolu Taşımacılığı...
- Turizm: Kış Turizm, Kültür Turizmi...

Hazırlanacak raporlar ilgili sektörde faaliyet gösteren firmalara ve kamu kurumlarına ve sivil toplum kuruluşlarına sunulacaktır.

Tablo 52: Ekonomik Fizibilite Raporlarının Hazırlanması ve Basılması

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Ekonomik Fizibilite Raporlarının Hazırlanması ve Basılması	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.12.2012	50.000	0,15

5.3.4.2. Ağrı'da İŞGEM Kurulumu

Ajansın Ağrı İlinde İŞGEM kurulmasına ilişkin ön araştırmaları devam etmektedir. Yılın ilk ayında bir ön raporun hazırlanması öngörülmektedir. Bu rapor sonuçlarına göre ilgili kurum/kuruluş temsilcilerinden müteşekkil bir platform ile yol haritası oluşturulacak ve gerekli lobi faaliyetleri yürütülecektir. Ajansın tarafından ya da KOSGEB vasıtasıyla projenin gerçekleştirilebilirliği araştırılacaktır.

Tablo 53: Ağrı'da İŞGEM Kurulumu

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)
Ağrı'da İŞGEM Kurulumu	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.01.2012	0

5.3.4.3. Kafkas İşadamları Forumu

Kafkas Bölgesi'nde işletmelerin birbirini tanımasını kolaylaştırarak işbirliklerini arttırmak ve yeni ticari ortaklıklar kurulmasını sağlamak amacıyla Kafkas İşadamları Forumu'nun kuruluş çalışmaları yürütülmektedir. Forumun hazırlıkları çerçevesinde bölge illerinde ihracat ve turizm potansiyeli ve projeksiyonu olan işadamları ve sivil toplum kuruluşları ile görüşmeler devam etmektedir. Bölge ve Kafkas ülkelerinden işadamlarını bir araya getirerek yeni iş olanaklarını ortaya çıkartacak forumun yaz aylarında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Tablo 54: Kafkas İşadamları Forumu

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Kafkas İşadamları Forumu	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.08.2012	30.000	0,9

5.4. Yerel Kurumların Kurumsal Kapasitelerinin Geliştirilmesi

Bölgedeki kurum ve kuruluşların mevcut işbirliği ağlarından (Kafkasya Üniversiteler Birliği, Türk-Gürcü işadamları Derneği vb.), ve AB, TÜBİTAK gibi desteklerden daha etkin yararlanabilmeleri için kurumsal kapasite gelişimlerinin desteklenmesi gerekmektedir. Bu amaçla her YDO kendi ilinde yıl içerisinde düzenlenecek odak grup toplantıları, kavramsal not hazırlama çalışmaları, kurumsal ziyaretler/görüşmeler, faaliyet-proje-program önerilerinin oluşturulması gibi faaliyetlere katılım sağlayacaktır.

Tablo 55: Yerel Kurumların Kurumsal Kapasitelerinin Geliştirilmesi

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet
Yerel Kurumların Kurumsal Kapasitelerinin Geliştirilmesi	YDO ve Koor. Birimi	01.01.2012 31.12.2012	0

6. İZLEME DEĞERLENDİRME FAALİYETLERİ

Serhat Kalkınma Ajansı ilk teklif çağrısına 2010 yılında çıkmış ve 2011 yılında İzleme Değerlendirme Biriminin de faaliyete geçmesiyle ilk uygulama çalışmalarını yürütmeye başlamıştır. İlk kez tecrübe edilen izleme değerlendirme süreçlerinde prosedürlerin doğru uygulanmasına, bir sistem oluşturulmasına ve uygulanan sistemlerin standartlaştırılarak devamlılığın sağlanmasına çalışılmıştır. 2011 yılında yapılan ilk uygulamalarda Ajansın ve birimin uygulama tecrübesini arttırmak temel amaçlardan biri olmuştur. Bu çerçevede tüm ihalelere katılmaya özen gösterilmiş, uygulamada yaşanan sıkıntılar ve çözüm yolları kaydedilmiştir.

2012 yılında uygulama süreci yönetilirken İzleme Değerlendirme Biriminin temel ilkeleri şeffaflık ve herkese eşit muamele olacaktır. Ajans ve birimin uygulama tecrübelerinin arttırılmasına yönelik çabalar devam edecek, öğrenilen tecrübelerin kaydedilmesi, içselleştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için gayret gösterilecektir. Bu gayretler Ajansın Mali Yönetim Yeterliliği Çalışmaları ile de bütünlük arz edecektir.

Kalkınma Bakanlığının Ajanslarla ortak yürütmeyi planladığı faaliyetlerden İzleme Değerlendirme Biriminin faaliyet alanına giren, İzleme ve Değerlendirme Sisteminin Geliştirilmesi, Kalkınma Ajanslarında Mevcut İzleme ve Değerlendirme Sistemlerinin Uyumlaştırılması ve Geliştirilmesi gibi faaliyetlere maksimum katılım sağlanacaktır.

Bu çalışmalar sonunda KAYS izleme modüllerinin de etkin bir biçimde kullanılmaya başlanması hedeflenmektedir. 2011 yılında elektronik tablolar yardımıyla proje verileri kaydedilmiştir. 2012 yılında KAYS sisteminin uygulama modülünün kullanılmaya başlanması ile süreçlerin daha sistematik takip edilerek izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin geliştirilmesine katkı sağlanacaktır.

İzleme uzmanlarının kapasitelerini geliştirmeye yönelik Kalkınma Bakanlığın düzenleyeceği eğitimlere maksimum katılım sağlanacağı gibi mükerrerlik arz etmeyecek şekilde verimlilik analizi, performans göstergeleri, Kamu İhale Kanunu, Etki Analizi gibi konularda eğitimler düzenlenerek Ajans izleme değerlendirme kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir. Bu konularda ve yürütülen mevzuatları geliştirmek için diğer Ajansların izleme birimleri ile de ortak faaliyetler yürütülmesi hedeflenmektedir. Bu ortak faaliyetler Kalkınma Bakanlığının eğitim ve faaliyetleri de göz önünde tutularak Ajans izleme birimleri tarafından kararlaştırılacaktır.

2012 yılında proje uygulamalarına ilişkin olarak, proje sahiplerine yönelik bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri, destek ödemeleri, izleme ve değerlendirme, denetim ve raporlama faaliyetlerinin yürütülmesi devam edecektir. Uygulaması devam eden projelerin herhangi bir nedenle sekteye uğramaması için projeler yakından takip edilecek, her türlü danışmanlık hizmeti de verilecektir.

2010 yılında teklif çağrısına çıkılan İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-1, 2011 Küçük Ölçekli Altyapı, 2011 İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-2 ve 2011 Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı Teklif çağrıları ile 2011 DFD, 2012 DFD ve 2012 Teknik Destek Programlarının 2012 yılında uygulama sürecinin devam edeceği öngörülmektedir. Kalkınma Bakanlığının talebi doğrultusunda 2011 yılında çıkılan teklif çağrılarının 2012 yılı içerisinde bitirilebilmesi için azami gayret gösterilecektir.

6.1. Sözleşme İmzalama Faaliyetleri

2011 İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-2 ve 2011 Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı Destek Çağrıları, 2012 DFD ve 2012 Teknik Destek Programlarının sözleşme imzalama süreci Program Yönetimi ve Program Geliştirme Birimi ile koordineli olarak sürdürülecektir. Mali Destek Programlarının Yılın 4. Ayında imzalanması beklenmekte iken Teknik Destek ve doğrudan Faaliyet

Programlarının sözleşmeleri değerlendirme dönemlerinin bitişleri itibari ile yapılacak süreç yıl boyunca devam edecektir.

6.2. Toplantı ve Eğitim Faaliyetleri

2012 yılında, 2011 yılı İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-2 ve Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı proje teklif çağrıları kapsamında sözleşme imzalanan proje sahiplerine yönelik raporlama, bütçe, satın alma usulleri, görünürlük ve ihtiyaç görülecek diğer alanlarda bilgilendirme ve eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi öngörülmektedir. Söz konusu faaliyetlerin yılın 5. Ayında tamamlanması planlanmaktadır.

6.3. İzleme Faaliyetleri

2010 İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-1 KOBİ izleme faaliyetlerinin 2012 yılı Nisan ayına kadar, 2010 yılı İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-1 KÖA izleme faaliyetlerinin 2012 yılı Ekim ayına kadar devam edeceği öngörülmektedir.

2011 yılı İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-2 ve Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı izleme ve değerlendirme faaliyetlerinin 2012 Aralık ayı itibari ile tamamlanması planlanmaktadır. Ayrıca 2011 yılı KÖA Mali Destek Programı, 2011 DFD, 2012 DFD, 2012 Teknik Destek Programlarının izleme faaliyetleri 2012 yılı boyunca devam edecek olup 2013 yılında da devam edecektir.

2011 yılında ilan edilen 2011 İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-2 ve 2011 Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı Destek Çağrılarının bağımsız değerlendirici süreçlerinin ardından başarılı olan projelerin ön izleme faaliyetleri gerçekleştirilerek projelerin başvuru dosyalarında beyan edilen şartlara uygunluğu ve uygulama aşamasında oluşabilecek risklerle ilgili değerlendirmeler, Değerlendirme Komitesi ve Yönetim Kuruluna sunulacaktır. Yılın 3. Ayında gerçekleşmesi planlanan ön izlemeler Program Yönetimi ile birlikte organize edilecektir.

Başarılı bulunan ve sözleşme imzalanan projelere ilk izlemeler yapılarak, projelerin uygulama detayları görüşülecek, faaliyet planı ve performans göstergeleri netleştirilecek, satın alma ve ödeme planı oluşturulacaktır. Ayrıca Projelerin uygulama risk puanları belirlenecektir. İlk izleme faaliyetlerinin yılın 5 ayında gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Devam eden projelere ödemelerden önce veya makine teslimatları yapıldıktan sonra uygun tarihlerde ara izlemeler, Nihai rapordan önce nihai izlemeler gerçekleştirilecektir. Ayrıca projelerin risk durumları da göz önünde tutularak gerekli görülen projelere anlık izlemeler gerçekleştirilecektir.

Teknik Destek Programları kapsamında eğitimler yerinde takip edilerek izleme formları doldurulacaktır.

Doğrudan Faaliyet Programları için de en az bir izleme yapılması planlanmaktadır.

6.4. Raporlama Faaliyetleri

Uygulama süreci devam eden proje sahiplerinden sözleşmede belirtilen şekilde ara ve nihai raporların sunulması talep edilecektir. İzleme Değerlendirme Birimi bu raporların hazırlanmasında proje sahiplerine destek verecektir. Bu raporlar onaylanarak proje sahiplerine yapılması gereken ödemeler gerçekleştirilecektir.

Mali Destek Programları kapsamında Projesi tamamlanan yararlanıcılardan proje bitiş tarihinden itibaren 3 ay içerisinde değerlendirme raporları alınacaktır.

Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Yönetmeliğinde öngörülen şekilde uygulama aşaması devam eden programların 2 aylık dönemler halinde ilerleme raporları hazırlanarak genel sekreterliğe sunulacaktır.

2012 yılında kapatılması düşünülen 2010 İktisadi Gelişme Mali Destek Programı – 1 programı için kapanış raporu Program Geliştirme ve Program Yönetimi Birimi ile birlikte oluşturulacaktır.

DFD ve Teknik Destek Programlarının her uygulama dönemi sonunda ilgili dönemin değerlendirmesini içeren raporlar hazırlanacaktır.

Tablo 56: Proje Uygulama Süreci

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet	Oran (%)
Sözleşme İmzalama Faaliyetleri	İDB	01.01.2012 30.12.2012	0,00	0
Toplantı ve Eğitim Faaliyetleri	İDB	01.05.2012 15.05.2012	1.000,00	0,003
İzleme Faaliyetleri	İDB	01.01.2012 31.12.2012	12.000,00	0,04
Raporlama Faaliyetleri	İDB	01.01.2012 31.12.2012	0,00	0

6.5. Ödeme Faaliyetleri

Ajanstan mali destek almaya hak kazanan proje sahiplerinin ödemelerinin 2012 yılında her proje için ayrıca belirlenen ödeme takvimlerine göre mevzuatta belirtilen şartlar çerçevesinde yapılması öngörülmektedir. Hibe ödemeleri kapsamında 2010 ve 2011 yılında çıkılan teklif çağrıları için taahhütte bağlanan toplam tutarın 2012 yılına tekabül eden kısmının aktarımı gerçekleştirilecektir.

Ödemeler hali hazırda Ajansın anlaşmalı olduğu bankada açılan proje hesaplarına yapılacaktır.

İzleme Değerlendirme süreci ile paralel olarak yürütülecek süreçte ön ödemeler sözleşme imzalanmasına müteakip serbest bırakılacak, ara ve nihai ödemeler proje raporlarına istinaden hak ediş usulüne göre ilgili raporların ve destekleyici belgelerin kontrollerinden ve fiziksel incelemelerden sonra gerçekleştirilecektir.

Teknik Destek projeleri için hizmet alımı yapılan durumlarda ödemeler İzleme Değerlendirme Birimi tarafından piyasa araştırması yapıp en uygun firma tespit edilerek gerekli satın alma evrakları düzenlendikten sonra yapılmaktadır.

2010 İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-1 KOBİ ödemelerinin yılın ilk çeyreği, 2010 yılı İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-1 ödemelerinin yılın üçüncü çeyreği tamamlanması öngörülmektedir.

2011 Küçük Ölçekli Altyapı Programı programına ait 2.500.000 TL'lik bir tutarın 2011 Aralık ayında aktarımının yapılması planlanmıştır. 2012 yılında, kalan tutardan 1.500.000 TL'lik bir taahhüdün aktarılması planlanmıştır. 500.000 TL'lik bir ödemenin 2013 yılına sarkacağı tahmin edilmektedir.

İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-2 (Kar Amacı Güden Kuruluşlar) – 2011, Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı-2011 ödemelerinin 2012 yılında tamamlanması için azami gayret gösterilecek olup Teknik Destek ve Doğrudan Faaliyet programlarına yönelik ödemeler yıl boyunca devam edecektir.

Tablo 57: Ödeme Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)	Bölge Planı Amacı
İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-1 (KOBİ)-2010	İDB	01.01.2012 30.03.2012	2.868.049,51	8,84	2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak.
İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-1 (KÖA)-2010	İDB	01.01.2012 30.07.2012	1.235.260,23	3,81	3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak.
Küçük Ölçekli Altyapı Programı-2011	İDB	01.01.2012 31.12.2012	1.799.936,05	5,55	4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini arttırmak.
İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-2 (Kar Amacı Güden Kuruluşlar) - 2011	İDB	01.04.2012 31.12.2012	5.250.000,00	16,19	2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak.
Örnek Kombine Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi Mali Destek Programı-2011	İDB	01.04.2012 31.12.2012	5.250.000,00	16,19	3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak.
2011 Teknik Destek Programı	İDB	01.01.2012 30.02.2012	276.537,60	0,85	4: İşletmelerin rekabet edebilirlik kapasitelerini arttırmak.
2011 Doğrudan Faaliyet Desteği	İDB	01.01.2012 30.05.2012	242.800,00	0,75	1: Yaşam kalitesini artırmak,
2012 Teknik Destek Programı	İDB	01.01.2012 31.12.2012	200.000	0,62	3: Turizm potansiyelini harekete geçirerek bölgeyi markalaştırmak.
2012 Doğrudan Faaliyet Desteği	İDB	01.01.2012 31.12.2012	200.000	0,62	2: Tarım ve hayvancılıkta üretimin verimliliğini ve katma değerini artırmak.
Toplam			17.193.945,31		

6.6. Geçmiş Dönem Projelerinin Avans Kapama İşlemleri

İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-1 (KOBİ)-2010, İktisadi Gelişme Mali Destek Programı-1 (KÖA)-2010, Küçük Ölçekli Altyapı Programı-2011 ve 2011 Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında ödenmiş olan toplam 5.476.815,56 TL tutarındaki proje avansları ara ödemelerin ya da nihai ödemelerin yapılmasıyla kapatılacaktır.

Tablo 58: Geçmiş Dönem Projelerinin Avans Kapama İşlemleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
2010 Mali Destek Avansları	İDB	01.01.2012 31.07.2012	2.619.711,52	8,08
2011 Mali Destek Avansları	İDB	01.01.2012 31.12.2012	2.699.904,04	8,33
2011 DFD Avansları	İDB	01.01.2012 31.03.2012	157.200,00	0,48

6.7. Ajans İzleme ve Değerlendirme Birimleri Ortak Faaliyetleri

Kalkınma Ajansları İzleme Değerlendirme Birimleri kurulan ortak portal aracılığı ile uygulamadaki farklılıkları azaltmaya çalışmakta ve uygulama süreçlerinin gelişmesi için çalışmalar planlamaktadırlar.

Bu kapsamda mevcut uygulama mevzuatlarının gerçekçi ve etkin bir hale getirilmesi için mevzuat çalışması yürütülmektedir. Bu amaçla oluşturulan komisyon çalışmaları çerçevesinde sorumlu Ajansların ev sahipliğinde dönüşümlü olarak gerçekleştirilecek toplantılara katılım sağlanması planlanmaktadır.

Kalkınma Bakanlığı Bölgesel ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanlığı ile 3 ayda bir yapılması planlanan değerlendirme toplantılarına katılım sağlanacaktır.

Ayrıca Mali Yönetim Yeterliliği çalışmaları kapsamında denetimlerden geçmiş Ajansların izleme birimlerine ziyaretler yapılarak eksiklerin belirlenmesi planlanmaktadır.

Tablo 59: Ajans İzleme ve Değerlendirme Birimleri Ortak Faaliyetleri

Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Tahmini Maliyet (TL)	Oran (%)
Ajans İzleme ve Değerlendirme Birimleri Ortak Faaliyetleri	İDB	01.01.2012 31.12.2012	10.000	0,03

IV. GELECEK İKİ YIL İÇİN ÖNGÖRÜLER

1. DEVAM EDECEK FAALİYETLER

1.1. Proje Destekleri

2011 Yılı teklif çağrılarının sözleşmelerinin 2012 Mart ayında imzalanması planlanmıştır. Bu teklif çağrıları kapsamında proje süresi 9 aydır.

2012 Yılı Kasım ayında çıkılması planlanan proje teklif çağrısına ilişkin sürecin 2013 Mart ayı itibari ile nihayetlendirilerek proje sahipleriyle sözleşme imzalanması planlanmaktadır. Ancak sözleşmelerin ve projelerin uygulanması ile ilgili izleme ve değerlendirme faaliyetleri, projelerin sonlandırılması ve kapanış faaliyetleri 2013 yılında da devam edecektir.

1.2. Teknik Destek Programı

2013 yılı ilk yarısında ilan edilecek olan ve bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı yaşadıkları konularda destek sağlanmasını amaçlayan teknik destek programının tekliflerinin yıl boyunca alınması planlanmaktadır.

1.3. Doğrudan Faaliyet Desteği

2013 yılı ilk yarısında bölgenin kalkınmasına ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesinde acil tedbirlerin alınmasına ve kritik öneme sahip araştırma ve planlama çalışmalarına yönelik faaliyetler için doğrudan faaliyet desteği sağlanması amacıyla teklif çağrısına çıkılması öngörülmektedir.

2. YENİ PROJELER

Ajans tarafından 2012-2013 yıllarına ilişkin olarak yeni proje, faaliyet ve güdümlü proje desteklerine çıkılması planlanmaktadır. Bu kapsamda program öncelikleri 2012 yılı içinde yapılacak araştırma ve geliştirme çalışmalarının sonuçlarına dayalı olarak geliştirilecek olmakla birlikte, Bölge Planının öncelikleri olan altyapı, turizm, lojistik, imalat sanayi, tarıma dayalı sanayi, markalaşma ve kadın istihdamının artırılması konularında proje, güdümlü proje, faaliyet ve teknik destek çağrılarının çıkılması planlanmaktadır.

Tablo 60: 2013 Yılı İçin Öngörülen Destek Programları

Destek Programları	2013	2014
İktisadi Gelişme Mali Destek Programı (KOBİ)	6.000.000 TL	7.000.000 TL
Hayvancılık Altyapısının ve Verimliliğinin Geliştirilmesi	4.000.000 TL	3.500.000 TL
Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı	-	3.000.000 TL
Turizmde Markalaşma ve Büyümenin sağlanması	3000000 TL	-
Teknik Destek Programı	450.000 TL	450.000 TL
Doğrudan Faaliyet Desteği	500.000 TL	500.000 TL
Güdümlü Proje Desteği	4.000.000 TL	4.500.000 TL

V. EKLER

EK 1: FAALİYET TAKVİMİ

NO	FAALİYETLER	Ocak				Şubat				Mart				Nisan				Mayıs				Haziran				Temmuz				Ağustos				Eylül				Ekim				Kasım				Aralık			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4								
1	KURUMSAL GELİŞİM VE YÖNETİM FAALİYETLERİ																																																
1.1	Kurumsallaşma																																																
1.1.1	Kurumsallaşma ve Kurumsal Kültür Faaliyetleri																																																
1.1.2	Kurumsal Risk Yönetimi Faaliyetleri																																																
1.1.3	Performans Yönetimi Faaliyetleri																																																
1.1.4	Ağırlama Giderleri (Kalkınma Kurulu, Yönetim Kurulu ve Ajans misafirleri)																																																
1.1.5	Temsil ve Ağırlama Faaliyetleri																																																
1.2	İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler																																																
1.2.1	Personel Alım Faaliyeti																																																
1.2.2	Personel Eğitim Faaliyetleri																																																
1.2.3	Personel Net Maaş Ödemeleri																																																
1.2.4	Personel SSK ve Vergi Ödemeleri																																																
1.3	Denetim Faaliyetleri																																																
1.3.1	İç Denetim Danışmanlık Hizmeti																																																
1.3.2	Dış Denetim Hizmeti ve Danışmanlık																																																
1.3.3	Mali Yönetim Yeterliği Denetimi																																																
1.3.4	Sayıştay Denetimi																																																
1.4	Taşınır Mal Temini																																																
1.4.1	Tefrişat ve Demirbaş Giderleri (YDO’lar için tefrişat vb.)																																																
1.4.2	Bilgisayar Sarf Malzemesi (Toner, bakım malz. vb) Gideri																																																
1.4.3	Kırtasiye ve Büro Malzemeleri (Fotokopi kağıdı, kalem, diğer kırtasiye dokümanları) Giderleri																																																
1.5	Hizmet Temin Faaliyetleri																																																
1.5.1	Ajans Merkez Binasının ve YDO’ların Kira Hizmetleri																																																
1.5.2	Hizmet Binası ve YDO’ların Elektrik, Su,																																																

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

EK 2: PERFORMANS GÖSTERGELERİ

NO	GÖSTERGE	Birim	Kaynak	2011	2012 Hedefi
1	Ajans gerçekleştirilecek faaliyet sayısı	Adet	İDB	147	258
2	Ajans 2012 yılı gider bütçesi gerçekleşen tutarı	TL	İDMİ	14.873.743,32	31.810.398,95
3	Dağıtılan Hibe Miktarı	TL	İDB	9.807.349,74	17.322.583,39
4	Eşfinansman olarak harekete geçirilen kaynak miktarı	TL	PGYB	15.067.772,61	18.500.000,00
5	Uluslararası/Ulusal/Diğer Ajanslar ve Yerel Paydaşlarla Geliştirilen Ortak Strateji/Protokol/ Program Belgesi Sayısı	Adet	ASGEP YDO ve Koor.	9	10
6	Ortak Strateji/Program Belgesi çerçevesinde işbirliği yapılan kuruluş sayısı	Adet	ASGEP YDO ve Koor.	16	10
7	Yapılan saha çalışmalarının sayısı	Adet	ASGEP YDO ve Koor.	13	10
8	Uygulamaya dönük sektörel veya tematik analiz ve strateji raporlarının sayısı	Adet	ASGEP YDO ve Koor.	10	25
9	Mali Desteklere başvuru sayısı	Adet	PGYB	68	500
10	Teknik Destek başvuru sayısı	Adet	PGYB	60	75
11	Teknik Destek kapsamında eğitim desteği verilen kişi sayısı	Kişi	İDB	400	600
12	Yatırım amaçlı destek isteyen kayıtlı firma sayısı	Adet	YDO ve Koor.	1248	3100
13	Girişimcilik eğitimi verilen kişi sayısı	Kişi	YDO ve Koor.	120	480
14	Personel başına eğitim gün sayısı	Gün	İDMİ	6	10
15	Yurtdışında eğitim alan personel sayısı	Kişi	İDMİ	0	3
16	Yayınlanan bülten sayısı	Adet	BHİ	0	12
17	Yurtiçi fuarlara katılım sayısı	Adet	BHİ	3	4
18	Yurtdışı fuarlara katılım sayısı	Adet	BHİ	1	4
19	Yaygın basın organlarında ajansla ilgili çıkan haber sayısı (TV, internet, dergi, gazate)	Adet	BHİ	1136	2000